www.nv-online.info

№ 32 (3977)

24 красавіка 2015 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:
УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выходзі, мой народ, грамадою...

Якуб КОЛАС

Да ўвагі!
Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

26 красавіка – 29-я гадавіна чарнобыльскай катастрофы

26 красавіка 1986 года з-за грубых парушэнняў правіл ядзернай бяспекі адбылася буйнейшая ў гісторыі чалавецтва тэхнагенная аварыя.

У 1 гадзіну 23 хвіліны 58 секунд рэактар і будынак 4-га энергаблока Чарнобыльскай атамнай электрастанцыі былі разбураны серыяй магутных выбухаў. З разбуранага энергаблока на вялікую вышыню вылецелі палаючыя кавалкі, іскры і полымя. Вецер панёс іх у бок Беларусі. На тэрыторыю нашай краіны прыпала 70% усяго радыеактыўнага забруджвання. У эканамічным разліку страты Беларусі складаюць прыкладна 235 мільярдаў долараў ЗША.

У момант выбуху загінулі два работнікі станцыі. Больш за 30 чалавек памерлі на працягу першых трох месяцаў пасля аварыі.

Для ліквідацыі наступстваў мабілізавалі больш за 600 тысяч чалавек.

У зоне забруджвання апынулася каля 2 млн 100 тыс. чалавек (25% беларускага насельніцтва).

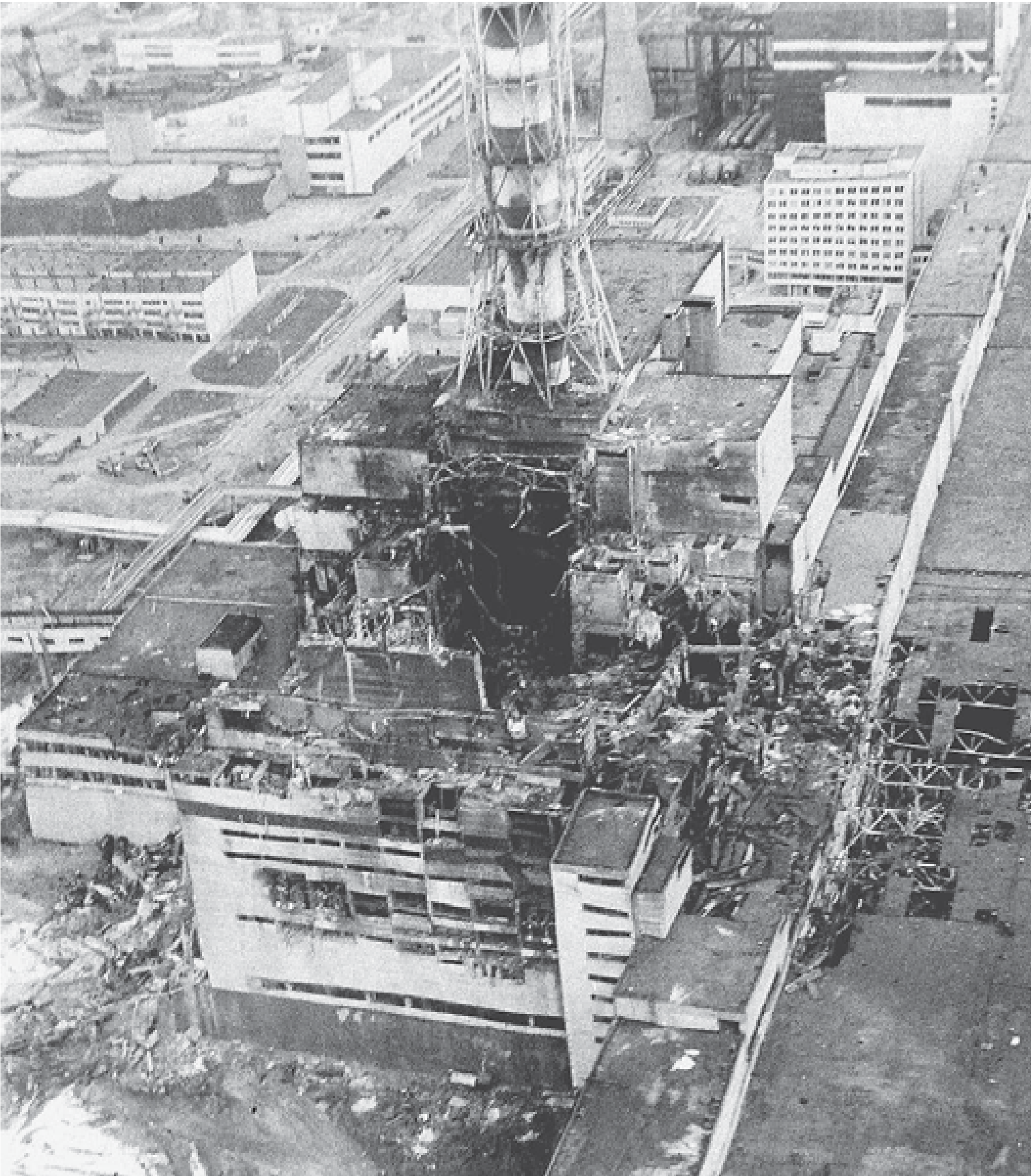
У выніку аварыі з сельскагаспадарчага абароту было выведзена каля 5 млн га зямлі.

4 мая 1986 г. беларускае кіраўніцтва прыняло рашэнне аб адсяленні насельніцтва з 30-кіламетровай зоны вакол ЧАЭС, у першую чаргу з Брагінскага, Хойніцкага і Нараўлянскага раёнаў. Гэта забароненая для свабоднага наведвання тэрыторыя, якая найбольш пацярпела пасля катастрофы.

З 30-кіламетровай зоны былі эвакуіраваны больш за 115 тысяч чалавек.

Праз 29 гадоў пасля аварыі плошча забруджаных радыяцыяй тэрыторый Беларусі зменшылася ў 1,6 раза, да 30 тыс. кв. кіламетраў.

У першыя тыдні пасля аварыі на 4-м блоку Чарнобыльскай атамнай станцыі найбольшую небяспеку для насельніцтва прадстаўлялі кароткачасовыя радыеактыўныя ізатопы, перш за ўсё ёд-131. З цягам часу "Грынпіс" і Міжнародная арганізацыя "Урачы супраць ядзернай вайны" заявілі, што ў выніку аварыі памерлі дзясяткі тысяч чалавек.

(На 3–4-й старонках чытайце дакументальны матэрыял Валера Санько пра самыя драматычныя дні, звязаныя з трагедыяй на Чарнобыльскай АЭС.)

(На 3–4-й старонках чытайце дакументальны матэрыял Валера Санько пра самыя драматычныя дні, звязаныя з трагедыяй на Чарнобыльскай АЭС.)

Цэзій-137 і стронцый-90 маюць перыяд паўраспаду больш за 30 гадоў.

Праблему негатыўнага ўздзеяння малых доз радыяцыі на жывы арганізм у свой час узнімаў доктар медыцынскіх навук, прафесар Юрый Бандажэўскі. У 1999 годзе ён быў зняты з пасады рэктара Гомельскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута, арыштаваны па падазрэнні ў атрыманні хабару і асуджаны на восем гадоў пазбаўлення волі. Аднак, на думку праваабаронцаў, сапраўднай прычынай арышту Бандажэўскага стала яго нязгода з палітыкай улад па пераадоленні наступстваў аварыі на ЧАЭС.

Прафесар Бандажэўскі, які пасля шасцігадовага зняволення выехаў з Беларусі, упэўнены: для ратавання беларускай нацыі неабходны карэнныя змены ў палітыцы і эканоміцы Беларусі. На адной з міжнародных канферэнцый вучоны заявіў, што цяперашняя дэмаграфічная сітуацыя ў Беларусі «блізкая да катастрофы» з-за вялікага росту захворвання, якое прыводзіць да павелічэння смяротнасці і зніжэння нараджальнасці.

Няўгодныя ўладам даследаванні праводзіў і член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Іван Нікітчанка, які трагічна загінуў у ДТЗ у лістападзе 2010 года. Некалькі гадоў таму група спецыялістаў пад яго кіраўніцтвам распрацавала новую канцэпцыю бяспечнага пражывання людзей на постчарнобыльскіх тэрыторыях. Сутнасць канцэпцыі зводзіцца да таго, што радыенукліды шкодныя для арганізма ў любой колькасці.

ШТО ХВАЛЮЕ...

Пенсіі падрастуць, але не ўсе

Адказваючы на пытанне аб тым, ці чакаецца ў маі чарговае павышэнне пенсій, міністр працы і сацыяльнай абароны Мар'яна Шчоткіна, якая праводзіла анлайн-канферэнцыю на сайце ведамства, праінфармавала:

«На перыяд з 1 мая па 31 ліпеня будзе ўстаноўлена новая велічыня бюджэту пражытачнага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва. Зыходзячы з гэтай велічыні, з 1 мая будуць пераразлічаны памеры павышэнняў, надбавак і даплат, што выплачваюцца да пенсій. Адначасова з гэтай даты будуць пераразлічаны сацыяльныя і мінімальныя працоўныя пенсіі, памеры якіх таксама вылічваюцца зыходзячы з велічыні бюджэту пражытачнага мінімуму».

ВІЗІТ

Пакарыцель грузінскіх сэрцаў

Аляксандр Лукашэнка ў Тбілісі падражніў Расію. На сустрэчы з грузінскім калегам Георгіем Маргвелашвілі ён назваў Абхазію часткай Грузіі. Хаця, нагадаем, у Расіі паліткарэктным лічыцца называць Абхазію і Паўднёвую Асецію незалежнымі дзяржавамі, а за выраз "украінскі Крым" можна нават трапіць у турму.

Добра вядома, што ў свой час паміж Аляксандрам Лукашэнкам і Міхаілам Саакашвілі былі добрыя, нават сяброўскія адносіны. Але гэты візіт у Тбілісі для беларускага кіраўніка першы. "Сорамна, але я ніколі не быў у Тбілісі і фактычна нідзе ў Грузіі, акрамя Абхазіі," – прызнаўся Аляксандр Лукашэнка перад пачаткам сустрэчы з Георгіем Маргвелашвілі адзін на адзін.

Абхазскае і асецінскае пытанне – гэта, дарэчы, для Тбілісі была ледзь не галоўная палітычная мэта візіту беларускага кіраўніка.

«З палітычных тэм у першую чаргу я б падкрэсліў важнасць такіх, як палітыка падтрымкі суверэнітэту і тэрытарыяльнай цэласнасці Грузіі, падтрымка палітыкі непрызнання (незалежнасці Абхазіі і Цхінвальскага рэгіёна). Што тычыцца напрамкаў эканомікі, гандлю і турызму – у гэтых сферах будуць аформлены пагадненні», – заявіў журналістам дарадца прэзідэнта Грузіі па міжнародных адносінах Тэнгіз Пхаладзе.

І Лукашэнка не падвёў.

Расійскія СМІ адрэагавалі імгненна. Некаторыя нават выставілі беларускага кіраўніка проста недасведчаным чалавекам: маўляў, дапусціў такую памылку, прадэманстраваў такое няведанне геаграфіі, што можа адбыцца дыпламатычны скандал.

Але, канешне, гэта была не памылка, і Лукашэнка добра падумаў, перш чым заняць такую пазіцыю. Па крайняй меры ў свой час расійскі ціск на яго па пытанні прызнання незалежнасці Абхазіі і Паўднёвай Асеціі быў вельмі моцным, але Беларусь так і не прызнала гэтыя краіны. Таму для Грузіі Аляксандр Лукашэнка асабіста і беларусы як нацыя – вялікія сябры. Праўда, у эканамічным супрацоўніцтве гэта пакуль не надта бачна. Цяперашні візіт мае на мэце выправіць гэтыя хібы.

Ігар МАРОЗАЎ.

ДАРЭЧЫ

Аляксандр Лукашэнка падчас візіту ў Грузію будзе мець магчымасць пазнаёміцца не толькі з Тбілісі, але і з Батумі, які са звычайнага партовага горада літаральна за некалькі гадоў быў ператвораны ў сапраўдны курорт.

ЧУЛІ?

«Белавія» набыла яшчэ адзін "Боінг"

Другі самалёт тыпу BOEING 737-800NG прызямліўся ў Нацыянальным аэрапорце 22 красавіка. Паветранае судна набыта авіякампаніяй у аператыўны лізінг на 5 гадоў. Boeing 737-800NG прызначаны для перавозкі 189 пасажыраў у эканамічным класе абслугоўвання.

Генеральны дырэктар ААТ «Авіякампанія «Белавія» **Анатоль Гусараў** адзначыў, што наяўнасць двух такіх самалётаў у летні сезон дазволіць выконваць рэгулярны рэйс у Алматы (Казахстан) і чартарную праграму ў Агадзі (Марока). *"Акрамя палётаў у Марока мы плануем выконваць чартарныя рэйсы ў Анталію, Ізмір, Салонікі і іншыя запатрабаваныя курорты»,* – адзначыў Гусараў.

Дарэчы, першы BOEING 737-800NG кампанія "Белавія" таксама набыла сёлета – у студзені і таксама ў лізінг на 6 гадоў. Кошт і першага, і другога авіясудна складае каля 28 мільёнаў долараў.

НУ І НУ!

Аддалі добраахвотна больш за 1 мільярд рублёў

У Віцебску ўпраўленнем Следчага камітэта завершана расследаванне крымінальнай справы ў дачыненні да 63-гадовай віцябчанкі, абвінавачанай у махлярстве, – пенсіянерка скрала ў даверлівых людзей больш за мільярд рублёў.

У ходзе следства ўстаноўлена, што жыхарка Віцебска на працягу пяці гадоў прадстаўлялася службовай асобай, у чыю кампетэнцыю нібыта ўваходзіць разгляд пытанняў аб выдзяленні кватэр. За ўзятыя на сябе абавязацельствы, якія загадзя не мела намеру выконваць, абвінавачаная брала ў пацярпелых грашовыя сродкі. Сумы вар'іраваліся ад 4 да 170 мільёнаў рублёў. Ад злачынных дзеянняў абвінавачанай пацярпелі больш за 30 чалавек, якія маюць розны сацыяльны статус і ўзрост.

ПАЛІТКУХНЯ

Прыкметы прайдзісвета

Чулі? Адыёзны палітык – старшыня Ліберальна-дэмакратычнай партыі Беларусі **Сяргей ГАЙДУКЕВІЧ** прапанаваў пасады некаторым апазіцыйным лідарам. Праўда, пры ўмове, што тыя падтрымаюць яго кандыдатуру на прэзідэнцкіх выбарах.

Умова дзіўная, бо С.Гайдукевіч не ўпершыню вырашыў вылучацца кандыдатам у прэзідэнты. Праўда, кожны раз правальваўся з трэскам. Больш за тое, ён не змог прайсці нават у Мінскі гарадскі Савет: унутранку шэльмы людзі бачаць, як кажуць, наскрозь.

Бадай, не было выбараў, каб кандыдат Гайдукевіч не заяўляў, што найлепшы прэтэндэнт на прэзідэнцкую пасаду – Аляксандр Лукашэнка. Скажаце, чалавек хворы на галаву: як можна самому прэтэндаваць на прэзідэнцкае крэсла і гаварыць, што яго сапернік найлепшы кандыдат?

І тым не менш, да чарговых прэзідэнцкіх выбараў яшчэ прыкладна паўгода, а палітыканствуючы Гайдукевіч раздае пасады. **Аляксандру Мілінкевічу** (рух «За Свабоду») прапанаваў крэсла віцэ-прэм'ера, **Уладзіміру Някляеву** (былому кіраўніку кампаніі «Гавары праўду!») – намесніка міністра культуры, **Таццяне Караткевіч** («Гавары праўду!») – начальніка ўпраўлення Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, **Андрэю Дзмітрыеву** («Гавары праўду!») – намесніка міністра фінансаў, **Аляксею Янукевічу** (Партыя БНФ) – намесніка міністра працы і сацыяльнай абароны, **Віталю Рымашэўскаму** (аргкамітэт па стварэнні партыі БХД) – начальніка ўпраўлення Міністэрства спорту і турызму, **Паўлу Севярынцу** (аргкамітэт па стварэнні партыі БХД) – старшыні камітэта па справах рэлігій пры Саўміне, **Сяргею Калякіну** (Беларуская партыя левых «Справядлівы свет») – міністра працы і сацыяльнай абароны.

"Народная Воля" пацікавілася, як успрынялі чарговую абракадабру карыкатурнага палітыка С.Гайдукевіча некаторыя вышэйпералічаныя асобы.

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ:

– Гэта спроба ператварыць сур'ёзную палітычную кампанію ў фарс. Смяшкі, анекдоты... Усё дзеля таго, каб потым улада магла паказваць пальцам і казаць: "Ну вось, бачыце? Куды ім ва ўладу? Яны ж ні на што не здольныя. Давядзецца мне зноў ісці на выбары, бо там жа адны клоўны".

Аляксей ЯНУКЕВІЧ:

– Ну, сам лідар ЛДПБ прызнаў той факт, што без Партыі БНФ ён не змог бы кіраваць краінай!.. (Смяецца.) *Натуральна, сур'ёзна яго прапанову разглядаць нельга, ды і нецікава фантазіраваць на гэтую тэму.*

Таццяна КАРАТКЕВІЧ:

– Каб быць больш эфектыўнымі і змагацца за галасы выбаршчыкаў, мы стварылі кааліцыю "Народны рэферэндум". Можам прапанаваць спадару Гайдукевічу далучыцца да нашай кампаніі. Пакуль ні ён, ні мы не ва ўладзе. Мы можам аб'яднацца і сумесна шукаць шляхі да перамен.

Андрэй ДЗМІТРЫЕЎ:

– Прадаваць тое, чаго ў цябе няма і ніколі не будзе, – дакладная прыкмета прайдзісвецтва і авантуры. Сёння патрэбна не авантура, а праграма перамен, воля да яе рэалізацыі і падтрымка грамадства. Мы ў «Народным рэферэндуме» ідзём гэтым шляхам. І пасада ў такім выпадку не важна, важны справа і вынік – сапраўдныя перамены.

Аляксандр МІЛІНКЕВІЧ:

– Я "ўдзячны" за такую высокую пасаду і адмаўляюся ад прапановы.

Віталь РЫМАШЭЎСКІ:

– Лічу, што гэта запознены першакрасавіцкі жарт. Матывацыя невядомая, але гэта несур'ёзная заява.

Любоў ЛУНЁВА.

АКТУАЛИИ

Светлана КАЛИНКИНА

Большой обман

Синюшный мужчинка покупал в гастрономе «джентльменский набор»: бутылку водки, литр пива, две пачки сигарет. На вид – под пятьдесят, значит, в реальности около сорока. Среди бела дня – то есть работой не обременен. Тем не менее по виду – не бомж.

Уборщица, шморгая тряпкой, всячески пыталась покупателя зацепить. «Правильно за вас Лукашенко взялся! Тунеядцы! У меня два миллиона зарплата, и прожить надо, и дите поднять, но все равно налоги высчитывают. А эти только пьют, ничего не платят. Работать идите!»

– Я у тебя не крал, – огрызнулся мужчина. – Если и пью, то за свои...

Пьет он, конечно, не за свои. Он из моего двора, я его знаю. Родители умерли. Обстирывает, убирает, помогает ему деньгами сестра. Он перебивается случайными заработками, разгружая овощи на Комаровке. А еще растит щенков на продажу. «Налог на тунеядцев», введенный недавним декретом Александра Лукашенко, платить, конечно же, придется сестре.

За других таких же новый налог будут вынуждены заплатить или мать, или жена, или дети... Потому что не каждый решится своими руками отправить родного человека в тюрьму. Было у них Божье наказание – непутевый брат, сын, муж, а теперь еще и государство «посочувствовало», дополнительные деньги потребовав.

И тем не менее вот такие уборщицы Александра Лукашенко горячо поддерживают. Они уверены, что со своей зарплатой в 2–3 миллиона поднимают родное государство налогами. Не то что пьяницы-тунеядцы!

Удивительно, однако, что многие образованные люди тоже купились на эту чушь, распространяемую на государственном уровне. На этот откровенный обман. Потому что вне зависимости от того, работает человек или нет, он все равно платит налоги. Просто не может не платить!

Вы позвонили по телефону – в стоимость звонка заложен налог, вы купили хлеб – в цену заложен налог, вы купили портрет Александра Лукашенко – в цену тоже заложен налог... Причем в стоимости алкогольных напитков и сигарет (так называемых подакцизных товаров) он особенно высокий.

Возьмем наш «джентльменский набор» – бутылка водки, литр пива, две пачки сигарет.

Водка – 65 тысяч рублей. 70% ее стоимости – это акциз (налог). То есть, купив бутылку водки, человек заплатил 45 тысяч 500 рублей в виде налога.

Литр пива – 22 тысячи. В его стоимости акциз где-то 40%. Таким образом, при покупке пива было заплачено еще 8800 в виде налога.

2 пачки сигарет – 16 тысяч, из них приблизительно 6500 – это акциз.

Вот и посчитаем, какой налог мой дворовый пьяница уплатил только за одну покупку – 60.800 рублей! А ведь в магазин он ходит не раз в месяц. И если даже брать по минимуму (что закупки делаются только два раза в неделю), то налоги за месяц составят без малого 500 тысяч рублей.

Государство не дурное, именно поэтому спиртное у нас рекой льется, а винно-водочных производств – больше, чем игрушечных фабрик. Алкоголик – это горе семье, но государству – живые деньги!

А что возьмешь с непьющей добропорядочной мамаши семейства, у которой зарплата 2–3 миллиона? Она, конечно, уверена, что своими налогами содержит и поликлиники, и школы, и каждого пьяницу. Но всё далеко не так.

Берем нашу уборщицу с ребенком и зарплатой, допустим, даже 3 миллиона. От этой суммы сразу надо отнять 730 тысяч, потому что это стандартный налоговый вычет для всех, у кого зарплата меньше 4 миллионов 420 тысяч рублей.

Дальше отнимаем 210 тысяч рублей – на каждого ребенка до 18 лет.

Таким образом, при зарплате 3 миллиона наша уборщица с одним ребенком платит налоги с суммы 2 миллиона 60 тысяч рублей. Это 267.800 рублей подоходного налога и 3000 рублей – в пенсионный фонд. Итого: 270.800.

А ведь Беларусь – страна маленьких зарплат. Согласно статистике, в 70% организаций в январе этого года зарплата была меньше 5 миллионов рублей. То есть даже не самый активный пьяница во время своих походов в магазин оставляет государству в 2–3 раза больше, чем многие честные труженики со своими копеечными заработками.

Есть и другой аспект проблемы, о котором предпочитают не говорить: там, где зарплаты хорошие, люди за работу держатся, не увольняются, не пьют. Ну а не соглашаться работать за копейки – тоже законное право каждого.

Это, конечно, не означает, что надо закрывать глаза на то, что страна спивается, что не надо бороться с этим злом. Но, извините, это наши люди. И какими бы они ни были, но за свое лечение, за школы и садики для своих детей, даже за милицию и вытрезвители они платят сполна.

И не из-за пьяниц у нас повсеместно построены новые здания РОВД, судов, прокуратур, а вот примеры новых больниц – единичны.

Не из-за пьяниц хватает денег на обновление автопарка чиновников, на бесконечные ремонты рай-, гор-, облисполкомов, а на сельские ФАПы, библиотеки, школы денег хронически не хватает.

Не из-за пьяниц многие наши модернизированные производства стали еще большей обузой для экономики, чем были до модернизации.

Только про это власть предпочитает не говорить. Зато в преддверии президентских выборов обществу подбросили пустышку-обманку под названием «борьба с тунеядцами».

Звучит красиво, но по сути – большой обман.

ГРОШЫ

То ў жар, то ў холад...

У апошнія дні валютныя курсы скачуць з боку ў бок.

Учора на таргах Беларускай валютна-фондавай біржы **долар** патаннеў на 220 рублёў да **14.360**, хоць яшчэ дзень таму яго рост склаў 290 рублёў. **Еўра** патаннеў на 350 рублёў да **15.330** (пазаўчора вырас на 250 рублёў). **Расійскі рубель** 22 красавіка абваліўся адразу на 11 рублёў, а ўчора ўмацаваўся на 7,5 да **279,5** беларускага рубля.

Што адбываецца на валютным рынку?

– Рэзкія валютныя ваганні найперш звязаны з тым, што адбываецца з курсам расійскага рубля да долара і еўра на Маскоўскай біржы, – кажа старшы фінансавы аналітык "Альпары" **Вадзім ІОСУБ**. – У апошнія дні былі вялікія рухі на гэтай біржы, што адбілася і на беларускім валютным рынку. Калі ў Расіі рубель умацаваўся, мы бачым рэзкі рост беларускага рубля і падзенне долара і еўра. Калі расійская нацыянальная валюта абвальваецца, тое самае адбываецца і з нашым рублём. Гэта звязана з рэжымам беларускага курсаўтварэння, з прывязкай рубля да валютнага кошыка і з тым, што валютнага кошыка ў нас змяняецца не вельмі моцна. Ў такой сітуацыі рэзкія ваганні расійскага рубля на Маскоўскай біржы прыводзяць да аналагічнай сітуацыі і на Беларускай біржы. А прычыны курсавых ваганняў – знешнія.

– **З пачатку месяца курс расійскага рубля вырас на 24,5 рубля. Гэта ў два разы больш, чым было на выніках сакавіка. Ці варта чакаць умацавання расійскай валюты (а разам з ёй і беларускай) і надалей?**

– Не думаю, што так будзе. Па-першае, зараз спыніўся рост коштаў на сусветную нафту. Па-другое, той пазітыў, які заключаецца ў спыненні актыўных ваенных дзеянняў ва Украіне, згуляў сваю ролю ва ўмацаванні расійскага рубля, але фактар рынкам ужо, што называецца, адыграны. Акрамя таго, трэба звярнуць увагу, што рост расійскай валюты напружвае эканоміку Расіі і яе экспарцёраў. Нават Цэнтрабанк Расіі пачаў закупляць валюту, каб спыніць умацаванне расійскага рубля. І тут у будучым найбольш верагодныя два варыянты. Альбо беларускі рубль асабліва будзе вагацца, альбо будзе на тым узроўні, што і зараз. Але далейшае яго ўмацаванне малаверагоднае.

Алесь СІВЫ.

ГУЧНАЯ СПРАВА

Кірыл СІЛІВОНЧЫК:

«Мару аб тым, каб у маёй краіне моладзь цікавілася роднай мовай...»

Як паведамлялася, 22-гадовы беларус Кірыл Сілівончык асуджаны ў Расіі да двух гадоў пазбаўлення волі з адбыццём пакарання ў калоніі-пасяленні за публічныя заклікі да тэрарызму.

Падставай для такога прысуду сталі запісы беларуса на ўласнай інтэрнэт-старонцы ў сацыяльнай сетцы "ВКонтакте".

Кірыл Сілівончык родам са Светлагорскага раёна Гомельскай вобласці. Нарадзіўся 11 чэрвеня 1992 года. У маці Кірыла Наталлі Сілівончык ёсць яшчэ двое дзяцей. Жанчына выгадавала іх адна. Яна не хоча, каб яе турбавалі журналісты і каб справа яе малодшага сына, які зараз знаходзіцца ў СІЗА №1 Ніжняга Ноўгарада, мела розгалас. Маўляў, дапамагчы адсюль, з Беларусі, хлопцу, які адбывае пакаранне ў Расіі, немагчыма.

Пра самога Кірыла Сілівончыка вядома наступнае: пасля заканчэння дзевяці класаў паступіў у Гомельскі машынабудаўнічы тэхнікум, пазней з'ехаў у Расію, дзе апошнім часам працаваў на пасадзе сістэмнага адміністратара аднаго з ніжнегародскіх прадпрыемстваў.

Які канкрэтна допіс Кірыла Сілівончыка стаў падставай для ўзбуджэння супраць яго крымінальнай справы – не вядома. На сённяшні дзень ён выдалены са старонкі, але, як сцвярджае абвінавачанне, 6 кастрычніка мінулага года Кірыл Сілівончык на сваёй старонцы "ВКонтакте", даступнай неабмежаванаму колу асоб, наўмысна размясціў *"выяву ўкраінскага салдата, які разрывае дзяржаўны герб і топча дзяржаўны сцяг Расіі"*.

Таксама вядома, што на старонцы Кірыла Сілівончыка быў размешчаны тэкст з заклікам вярнуць Крым у склад Украіны.

Усяго гэтага хапіла для таго, каб прызнаць Сілівончыка вінаватым у парушэнні часткі 1 артыкула 205.2 Крымінальнага кодэкса Расійскай Федэрацыі *"Публічныя заклікі да ажыццяўлення тэрарыстычнай дзейнасці альбо публічнае апраўданне тэрарызму"*.

Вядома, што падчас судовага разбіральніцтва Кірыл Сілівончык віну прызнаў і абскарджваць прысуд пакуль не збіраецца.

Мяркуючы па змесце старонкі Кірыла ў сацыяльнай сетцы, хлопец сапраўдны патрыёт Беларусі.

Знаходзячыся на радзіме, ён рамаўляў на беларускай мове. Яму хацелася, каб яго равеснікі не адмаўляліся ад матчынага слова. "*Мару аб тым, каб у маёй краіне моладзь цікавілася роднай мовай...*" – гаворыць адзін з запісаў на яго старонцы ў сацсетцы. Відавочна, хлопец захоплены беларускасцю: сярод яго любімых паэтаў – Максім Багдановіч, любімы нацыянальны сімвал – герб "Пагоня".

Змясціўшы ў інтэрнэце выяву "Пагоні", Кірыл Сілівончык напісаў: "Набыў сабе Пагоню. Годна? Годна".

На сённяшні дзень невядома, дзе будзе адбываць пакаранне Кірыл Сілівончык.

Адзначым, што адразу пасля таго, як стала вядома пра прысуд у дачыненні да 22-гадовага беларуса, у інтэрнэце была распачата кампанія ў яго падтрымку. У сацыяльнай сетцы "Твітар" з'явіўся хэштэг #freebelarusian.

Афіцыйная рэакцыя вакол справы Кірыла Сілівончыка з боку беларускіх улад даволі стрыманая.

Учора, 23 красавіка, на брыфінгу ў МЗС прэс-сакратар Міністэрства **Дзмітрый Міронч**ы**к** адзначыў, што амбасада Беларусі ў Расіі атрымала паведамленне аб правядзенні працэсуальных дзеянняў у дачыненні да Кірыла Сілівончыка яшчэ ў студзені бягучага года. Беларускія дыпламаты адсочваюць сітуацыю вакол гэтай справы, аднак ні сам Кірыл, ні яго родныя за консульскай дапамогай да беларускіх дыпламатаў у Расіі не звярталіся.

У сваю чаргу прадстаўнік незарэгістраванага ў Беларусі праваабарончага цэнтра "Вясна" **Валянцін Стэфановіч** у экспрэс-каментарыі для "Народнай Волі" адзначыў:

"Складана нешта каменціраваць, не ведаючы дасканала ўсіх акалічнасцяў справы. Абапірацца толькі на факты, якія выкладзены ў СМІ, не зусім правільна. Адны кажуць адно, другія – іншае. Зараз мы знаходзімся ў пэўным кантакце з расійскімі праваабаронцамі. Для таго, каб рабіць нейкія высновы, трэба бачыць тэкст прысуду. Што насамрэч інкрымінавалася, якія канкрэтна выказванні, на думку суда, спрыялі распальванню варожасці і былі прызнаны антызаконнымі заклікамі? Без канкрэтыкі рабіць высновы немагчыма..."

Антон ВІТАЛЬЕЎ.

РЭГІЁН

Была фабрыка – будзе гандлёвы цэнтр

Маёмасны комплекс былой аршанскай ільнопрадзільнай фабрыкі «Днепр» прададзены. Імя інвестара не называецца, але вядома, што гэта беларус і фабрыку ён набыў за... 38 мільёнаў рублёў.

Фабрыка "Днепр" прадавалася праз аўкцыён. Гэта 11 будынкаў і збудаванняў агульнай плошчай амаль 20 тысяч квадратных метраў, аб'екты інжынернай інфраструктуры, абсталяванне, а таксама два зямельныя ўчасткі 4,1 га і 0,8 га, што перадаюцца ў арэнду адпаведна на 50 і 38 гадоў. Пачатковы кошт лота складаў каля 26,7 мільёна рублёў. Цікавасць да яго праявілі тры ўдзельнікі, а пераможца прапанаваў за лот цану, якая была ледзь больш сімвалічнай, але перавысіла пачатковую ў паўтара раза.

Прадстаўнік новага ўласніка паведаміў, што ў перспектыве плануецца змяніць профіль з вытворчага на гандлёвы. Нерухомасць мяркуецца рэканструяваць і мадэрнізаваць пад аб'екты гандлёвай інфраструктуры, у тым ліку гандлёвыя цэнтры і складскія комплексы.

Фабрыка «Днепр» з 1973 года ўваходзіла ў склад прадпрыемства «Аршанскі ільнокамбінат» у якасці філіяла і спецыялізавалася на выпуску дывановаай пражы. Больш за 10 гадоў таму яна была выведзена з яго структуры і заканседвавана, а вытворчасць перанесена на тэрыторыю асноўнага прадпрыемства.

ПРОТЕСТ

Шахтеры требуют...

Независимый профсоюз горняков ОАО «Беларуськалий» направил в администрацию президента Беларуси 1200 подписей работников «Беларуськалия» с требованием отменить декрет №5 от 15 декабря 2014 г. «Об усилении требований к руководящим кадрам и работникам организаций».

Помимо подписных листов в адрес Александра Лукашенко был направлен и правовой анализ данного декрета, в котором отмечается: «На основании изложенного можно сделать однозначный вывод, что положения декрета №5 от 15.12.2014 «Об усилении требований к руководящим кадрам и работникам организаций» не соответствуют Конституции, Трудовому кодексу и иным нормативным актам Республики Беларусь, снижают уровень трудовых гарантий и дискриминируют работников в сфере трудовых отношений».

Что не устраивает шахтеров?

– Подпунктом 3.2 пункта 3 Декрета №5 сокращается минимальный срок предупреждения работника об изменении существенных условий труда с одного месяца до 7 календарных дней. Ранее в соответствии с частью третьей статьи 32 Трудового кодекса наниматель предупреждал работника об изменении существенных условий труда письменно не позднее, чем за один месяц. В случае отказа работников от продолжения работы в связи с изменением существенных условий труда на основании пункта 5 части второй статьи 35 Трудового кодекса. Уменьшение срока предупреждения лишает работников, которые, рискуя остаться без работы в течение недели, не имеют достаточного времени на поиск новой, будут вынуждены соглашаться на существенное ухудшение условий труда.

– Подпунктом 3.3 пункта 3 Декрета №5 вводится самостоятельная мера дисциплинарного взыскания в виде лишения выплат стимулирующего характера на срок до 12 (двенадцати) месяцев. К дополнительным выплатам стимулирующего характера относятся: ежемесячные, ежеквартальные премии, повышение тарифной ставки (оклада) до 50% и другие премии. До вступления в силу Декрета №5 лишение дополнительных выплат стимулирующего характера не рассматривалось в качестве меры дисциплинарного взыскания.

Вводимая подпунктом 3.3 пункта 3 Декрета №5 мера дисциплинарного взыскания применяется к работникам, допустившим нарушения производственно-технологической, исполнительской или трудовой дисциплины. Данная норма дает руководителю возможность не выплачивать премиальное вознаграждение вплоть до года, что не вполне соответствует общим принципам дисциплинарной ответственности работника и может снижать стимулы к работе, если он добросовестно исполняет трудовые обязанности.

– Подпунктом 3.4 пункта 3 Декрета №5 руководителям организаций предоставлено право незамедлительно отстранять работника от работы при выявлении допущенных им нарушений производственно-технологической, исполнительской или трудовой дисциплины, повлекших или способных повлечь причинение организации ущерба. В настоящее время ст.49 ТК РБ определяет четкий перечень оснований отстранения от работы в соответствующий рабочий день (смену) или до принятия решения уполномоченным органом, а в Декрете №5 применена пространственная формулировка и не конкретизируются сроки отстранения от работы.

– В соответствии с подпунктом 3.5 пункта 3 Декрета №5 в случае нарушения работником производственно-технологической, исполнительской или трудовой дисциплины, повлекшего причинение организации ущерба в размере, превышающем три начисленных среднемесячных заработных платы работников организации, наниматель вправе расторгнуть трудовой договор с таким работником. [illegible]

– Согласно подпункту 3.6 пункта 3 Декрета №5 ущерб, причиненный нанимателю по вине работника, в размере до трех его среднемесячных заработных плат может быть удержан по распоряжению нанимателя из заработной платы работника. [illegible]

– Пункт 11 Декрета №5 наделяет нанимателей правом при приеме на работу работника запрашивать характеристику с предыдущих мест его работы. Эта норма вступает в противоречие со ст.26 ТК, содержащей подробный перечень документов, предъявляемых при приеме на работу, и запрещающей требовать при заключении трудового договора документы, не предусмотренные законодательством.

Олег СНОВ.

ВІНШУЕМ!

Хутка на сямейным фота іх будзе больш.

Наталля Цылінская ідзе на рэкорд

Васьміразовая чэмпіёнка свету па веласпорце Наталля Цылінская стала чатырохразовай мамай.

Толькі наша газета напісала пра тое, што алімпійская чэмпіёнка **Ала Цупер** нарадзіла сына, як чарговая навіна з гэтай жа оперы.

Учора вядомая беларуская веласіпедыстка **Наталля Цылінская** напісала на сваёй старонцы ў "Фэйсбуку" кароткае паведамленне: *"Вось я і стала мамай хлопчыка"*.

Гэта, да слова, чацвёртае дзіця ў сям'і былой спартсменкі. Рэкардсменка і ў спорце, і ў жыцці! Зараз да трох дачок Машы, Ганны і Кацярыны далучыўся сын Міша.

Карэспандэнт "Народнай Волі" задаў некалькі пытанняў Наталлі, якая знаходзіцца ў адным са сталічных радзільных дамоў.

– Галоўнае, што я – шчаслівая! – радасна кажа яна. – Усё астатняе – другаснае.

– **Пасля трох дачок сын быў доўгачаканы?**

– Ведаеце, мяне пол абсалютна не цікавіў. Альбо, скажам так, цікавіў куды менш, чым маіх сяброў. Таму я была б шчаслівая, калі б у мяне была і чацвёртая дзяўчынка. Але сын таксама прыемна. [illegible]

– **Але муж, напэўна, чакаў менавіта сына?**

– Муж, натуральна, сцвярджаў, што хоча хлопчыка, але ён – тыповы тата для дзяўчынак. Таму нават і не ведаю, як будзе паводзіць сябе з сынам.

– **Дочкі будуць дапамагаць гадаваць брата...**

– Адназначна.

– **Можа, васьміразовая чэмпіёнка свету ў будучым замахнецца і на новы рэкорд? Пятае дзіця не плануеце?**

– Што тычыцца дзяцей, то я на ўсе сто працэнтаў упэўнена, што гэта – Божы дар. І калі Бог вырашыць, то не трэба нічога планаваць.

Алесь СІВЫ.

КАДРЫ

Чым сёння займаецца Генадзь Нявыглас?

Былы кіраўнік Адміністрацыі прэзідэнта і дзяржсакратар Савета бяспекі Беларусі Генадзь Нявыглас распавёў, што зараз не заняты на дзяржаўнай службе, але пад закон аб дармаедах не трапляе.

Журналісты by.tribuna.com пацікавіліся ў Генадзя Нявыгласа, чым той займаецца зараз.

"У мяне ўсё цудоўна, – адказаў **Генадзь Нявыглас**. – Не так даўно закончыў работу ў Арганізацыі Дамовы аб калектыўнай бяспецы. Вярнуўся ў Мінск. Пакуль не заняты на дзяржаўнай службе, і больш такіх планаў няма. [illegible] Пад закон аб дармаедах не трапляю. [illegible]"

Нагадаем, што Генадзь Нявыглас быў начальнікам Службы бяспекі прэзідэнта (2000–2001 гады), дзяржсакратаром Савета бяспекі Беларусі (2001–2006), кіраўніком Адміністрацыі прэзідэнта (2006–2008). [illegible]

У 2011 годзе Аляксандр Лукашэнка даў згоду на прызначэнне Нявыгласа намеснікам генеральнага сакратара АДКБ.

Наталля Пяткевіч зоймецца «шыкоўным адпачынкам на тэрыторыі радзімы»

Былы памочнік прэзідэнта Наталля Пяткевіч узначаліць кампанію «Шантэр», якая будзе займацца турыстычным бізнесам. Інфармацыю пра гэта паведаміў партал tut.by са спасылкай на кіраўніка кампаніі Аляксандра Шакуціна.

Упершыню аб гэтым праекце стала вядома падчас сустрэчы Шакуціна з Аляксандрам Лукашэнкам. Сенатар тады ананасаваў будаўніцтва некалькіх новых аб'ектаў, у прыватнасці, санаторыя на 240 месцаў і гасцініцы на 150 месцаў. Аляксандр Шакуцін адзначыў, што ў бліжэйшы час будзе прэзентаваны новы праект – турыстычная кампанія, якая мае ў сваім складзе паляўнічую гаспадарку.

Паляўнічая гаспадарка «Чырвоны Бор» (Верхнядзвінскі раён, Віцебская вобласць) развівае Міхаіл Варабей, адзін з партнёраў Шакуціна па машынабудаўнічым холдынгу «Амкадор» і ААТ «Салеа», а таксама па турфірме «Інтэрсэрвіс». Менавіта «Інтэрсэрвіс» арандуе землі на тэрыторыі рэспубліканскага ландшафтнага заказніка. [illegible] даведзены да найвышэйшага сегмента. Тут з'явіліся [illegible] з сонечнымі батарэямі і [illegible] рэстаран, [illegible] абавязковыя атрыбуты такога комплексу.

«Наяўныя аб'екты будуць падвергнуты сур'ёзнай мадэрнізацыі. У цэлым мы плануем выдаткаваць на рэалізацыю гэтых праектаў больш за 100 млн долараў», – расказаў TUT.BY старшыня савета дырэктараў холдынга «Амкадор» **Аляксандр Шакуцін**. Паводле яго слоў, *«мы хочам [illegible] экспартам паслуг, прыносіць у краіну валютную выручку». «Ужо да нас едуць турысты не толькі з Расіі, але і з заходніх краін Еўропы – Італіі, Германіі. Мы хочам [illegible] ў Беларусі шмат цікавых месцаў для адпачынку. [illegible] кампаніі «Шантэр» расшыфроўваецца як «Шыкоўны Адпачынак На ТЭрыторыі Радзімы»*, – патлумачыў Шакуцін.

Наталля Пяткевіч адмовілася ад каментарыяў.

На фота: да Наталлі Пяткевіч у "Чырвоны Бор" будуць ехаць з усяго свету...

Алесь СВЯТЛАНІЧ.

БЕЛАРУСЬ–РАСІЯ

Бензінавыя войны?

Расія можа знізіць пастаўкі нафты ў Беларусь у сувязі са скарачэннем паставак у РФ беларускага бензіну, перадае расійскае інфармагенцтва ТАСС са спасылкай на Мінэнерга Расійскай Федэрацыі.

Міністэрства энергетыкі Расіі разгледзіць магчымасць скарачэння паставак нафты ў чэрвені, растлумачылі ў Мінэнерга.

«Расійскі бок мае права знізіць у запланаваным квартале аб'ёмы нафтавай сыравіны, якая пастаўляецца ў Рэспубліку Беларусь трубаправодным транспартам у выпадку недапастаўкі бензіну аўтамабільнага на велічыню, якая перавышае 10% ад узгодненага графіка паставак. Ужыванне расійскім бокам такога права будзе разгледжана ў чэрвені 2015 года пры фарміраванні графіка транспарціроўкі нафты па магістральных трубаправодах за межы РФ на трэці квартал 2015 года па выніках выканання Рэспублікай Беларусь узгодненага графіка паставак бензіну аўтамабільнага ў Расійскую Федэрацыю», – паведамілі ў Мінэнерга РФ.

Пры гэтым Мінэнерга адзначае, што, згодна з зацверджаным балансам РФ па асноўных відах нафтапрадуктаў, у 2015 годзе аб'ём вытворчасці аўтамабільнага бензіну экалагічных класаў 4 і 5 складзе 36,8 млн тон пры аб'ёме спажывання 36 млн тон, што дазваляе прагназаваць стабільную сітуацыю на ўнутраным рынку Расіі нават у адсутнасці паставак беларускага аўтамабільнага бензіну.

Беларусь зноў часова спыніла пастаўкі нафтапрадуктаў на расійскі рынак у сувязі з неспрыяльнай кан'юнктурай цэн.

Валер САНЬКО

Украінскі спецыяльны ўдарны батальён

Дакументальныя эпізоды, прысвечаныя жывым і былым чарнобыльцам

Камандзір механізаванай роты капітан Збароўскі Пётр Паўлавіч 1952–2007

Пасля ўцёкаў ад чырвонага воблака, што раптам узбухцелася, паплыло ад разгневанага рэактара, рота ліквідатараў капітана Збароўскага разбіла лагер поруч з вёскай Дзіцяткі. Прывезлі новыя палаткі, бялізну, абмундзіраванне. Старое абмундзіраванне, вопратку, бялізну, боты выкінулі ў станцыйны магільнік. Тэрмінова наладзілі лазню ўсім.

Афіцэры мыліся апошнімі. Не паспеў капітан Збароўскі апрануцца, як у вялізную палатку-лазню ўваліліся генерал і палкоўнік. "Хто капітан Збароўскі?" – "Я". – "Збірайцеся, вас выклікае старшыня Урадавай камісіі". Гадзіна ночы, з ранку ў Збароўскага ў роце ні крошкі. "Паснедаю, паабедаю, павячэраю – пайду, а так – не". Не запярэчылі вялікія начальнікі.

У Чарнобыльскім райкаме партыі, дзе праводзіла пасяджэнні Урадавая камісія, іхні прыход не заўважылі. Шмат народу, сумятня, спрэчкі, доказы. Разбіраюцца ўначы, калі і куды адводзіць мора вады пад чацвёртым рэактарам. Сівы ўладны чалавек нарэшце спыніўся поглядам на пасыльным генерале, капітане, выйшаў з-за стала прэзідыума, паціснуў абодвум рукі. Прытрымаў далонь Збароўскага:

– Гатовы выконваць урадавае заданне?

– Так точна.

– Генерал растлумачыў, чаго выклікаюць?

– Ніяк не. Сказаў: прыедзеце – даведаецеся...

– Вам неабходна пракласці трубаправод з-пад чацвёртага рэактара да сховішча вадкіх паліўных адходаў. Яшчэ канчаткова не вырашылі, куды ваду гнаць. Сядзіце, слухайце.

Праз паўгадзіны Сілаеў паўтарае заданне капітану Збароўскаму. Справа вырашана, выконвайце.

– Не разумею задання. – Позіркі ўсіх на Збароўскага.

На Урадавай камісіі нягаленыя, стомленыя, замучаныя ад нядосыпаў і ператомы капітан Збароўскі пачуваўся пешкай. Сядзеў моркваю ў градзе. Наўкола кіраўнікі, акадэмікі, прафесура, генералы, палкоўнікі. Усе салідныя, аргументоўныя ў лічбах, фразах, гучныя, паводзіністыя.

Сілаеў патлумачваецца мякчэй:

– Збароўскі, адпампоўвайце ваду ў сховішча вадкіх паліўных адходаў. – Паўглядаўся ў ваеннага секундаў колькі. – Вы слухалі, чулі. Другога выйсця няма.

– Задача невыканальная, таварыш старшыня Урадавай камісіі. – Выструнены, нягеглы, у мятай вопратцы капітан мужна выказвае нязгоду аднаму з кіраўнікоў СССР, нязгібна паўтарае тое ж: немагчыма выканаць заданне.

– Вольна, капітан. Тлумачце...

– Да сховішча ад рэактара чатырыста метраў. Шлангі пракладваць зручна. Вадзе ісці можна, але поруч чацвёртага блока дзве тысячы васемсот рэнтгенаў, бліз сховішча меней, за тысячу. За паездку туды-назад і адну вылазку я спалю людзей. Усіх воінаў роты – за гадзіну. Немагчыма такое.

Сілаеў пагаджаецца. Калі на Палітбюро ЦК КПСС стала ясна, што тэхнікі для разрэгулявання чарнобыльскай праблемы ў краіне няма ніякай, як дакладваў Барыс Шчарбінік, першы кіраўнік Урадавай камісіі, прынялі вуснае рашэнне – выкарыстоўваць людскі рэсурс. Цяпер людскі рэсурс пратэставаў. Пратэставаў лагічна, доказна, аб'ектыўна.

– Падлікі ваенных маскоўскіх дазіметрыстаў дакладныя. І мы мералі, дадаткова. Я перакананы: капітан Збароўскі памыляецца, – паднімаецца генерал-маёр Кітаеў, адказны за ваенную дазіметрычную разведку на ЧАЭС, ва ўсіх трох сектарах/зонах, і па-за імі.

Любы чалавек на цяперашняй ЧАЭС не павінны за суткі нахапаць больш за дваццаць рэнтгенаў. Так вырашана медыцынаю ўсіх узроўняў, заканадаўчымі распараджэннямі. Яшчэ курсантам Пятрок Збароўскі хапануў радыяцыі на Маяку пад Чалябінскам. Там было трынаццаць маршрутаў, самы высокі па радыеактыўнасці трынаццаты – 250 рэнтгенаў. Менавіта на ім застыў у радыяцыйнай траншэі танк. Сяржант Збароўскі памятае шасцікіламетровы крос экіпажа танка ў вайсковую часць, не забыў балючыя лячэбныя працэдуры пасля.

Капітан Пётр Збароўскі за двое чарнобыльскіх сутак, як ні сцярогся, набраўся радыяцыі – не выказаць, а выказаць – не паверыць. Шэсцьдзясят дзевяць рэнтгенаў.

У картку капітану, як і астатнім воінам роты, штодня запісвалі 19–19,5 рэнтгенаў. Капітан не пратэставаў супраць хлусні. Не ведаў. А каб ведаў, не было часу на пратэсты. Ён выконваў урадавае заданне, рабіў, што без яго ніхто ў тысячным Чарнобылі і ваколлі зрабіць не мог. Гладыятарнічаў.

Рэактар не затухаў. Тэмпература вады пад ім павышалася. Што будзе, калі бетон пад рэактарам разбурыцца, трэсне і рэактар вухне ў гарачую ваду пад ім, ніхто дакладна не ведаў, хаця кожны афіцэр батальёна правільна ўяўляў – канец свету.

– Што вам не зразумела? Трэба з чацвёртага блока перапампаваць ваду ў сховішча вадкіх паліўных адходаў. Адлегласць за трыста метраў, – тое ж заводзіць недатумкачу ротнаму генерал-маёр Кітаеў. – Усё мы разлічылі, пракладку шлангаў у сховішча прадазіметрылі маскоўскія спецыялісты.

На той жа ноце нязгоды выструнены капітан Збароўскі паўторна адмоўнічае. Паблізу блока 2800 рэнтгенаў, часта болей трох-чатырох тысяч, каля сховішча – за тысячу. Мералі ўкраінскія спецыялісты і мы.

Вочы Сілаева ўпіраюцца ў генерал-маёра. Той разгортвае папку, паказвае схему.

– Пракласці трубаправод. Мясцовасць вызначана. Дозы падлічаны. На карце ўсё пазначана, – напружанасць з генерал-маёра не сыходзіць.

– Я сцвярджаю: ваша карта няправільная. – Адвага капітана балюча заядае генерала. – Галоўны інжынер і я былі там.

Мужнасць праўдалюба ацаніў старшыня, распарадзіўся: Кітаеву, галоўнаму інжынеру, двум дазіметрыстам тэрмінова выехаць на аб'ект. У браневіку.

– Збароўскі з імі.

– Вы памыляецеся, капітан, – цягне сваю ноту генерал-маёр Кітаеў.

– Другі раз я там быў з капітанам Акімавым. Камандзір пажарнай роты. Вымяралі. Ваенныя дазіметры змяншаюць дозу да сарака працэнтаў. *(Азірае слухачоў.)* Зачастую. А цывільныя прыборы не змяншаюць. Яна там фактычна большая.

Іван Сцяпанавіч Сілаеў, намеснік старшыні Савета Міністраў СССР, старшыня Урадавай камісіі пасля Шчарбініка, узняўся над сталом, акідвае ваенных, цывільных, садзіцца, глуха паўторна загадвае: галоўнаму інжынеру ЧАЭС тэрмінова ўзяць двух кемлівых дазіметрыстаў, генерала Кітаева, капітана Збароўскага, пераправерыць замеры доз. Маскоўскія спецыялісты звычайна не памыляюцца, аднак усё можа быць.

– Трыццаць хвілін хопіць?

– Так точна, таварыш старшыня Урадавай камісіі! – пажвавеў генерал Кітаеў.

– Да пяцідзесяці хвілін, мінімум, – зноў нязгодны капітан Збароўскі.

Галоўны інжынер у бранявік не садзіўся. Ён там быў, праўду капітана Збароўскага пацвердзіць на любых узроўнях, не пажадаў набіраць сабе лішнія рэнтгены. Генерал, абодва дазіметрысты ў бранявік уціснуліся. Капітан Збароўскі ехаў на браневіку, хоць якой металёвай абароны не меў.

Вадзіцель, яфрэйтар Клімовіч, раз-пораз пытаў у капітана, дзе паварочваць сярод возера пагнутых труб, бетону, хламу.

Дазіметрычны прыбор унутры браневіка з электроннай лічбавай шкалой абыякава лічыць дозы – 200, 350, 500, 600. Метраў сто дваццаць да чацвёртага блока. Разумны генерал Кітаеў парывіста хапаецца за адзін з чатырох рычагоў хуткасцяў, тузае. Хоча ўключыць заднюю перадачу. Пайшло яно ўсё... назад, толькі назад! Генерал не проста кантралюе дазіметрыю ЧАЭС, ён выдатна разбіраецца ў дозах.

– Таварыш капітан, скажыце яму! Нельга хапаць рычагі. Абломяцца... Рычагі слабыя... – просіцца па-беларуску яфрэйтар Клімовіч. У цяжкую хвіліну кожны ўспамінае Бога, маму, родную мову.

– Паехалі назад. Назад! Згодны, згодны з вашымі падлікамі, – генерала няма, ёсць размяклая мужчынская постаць у генеральскім мундзіры.

– Поруч сценаў за дзве тысячы...

Генерал Кітаеў вінаваціць у блытаніне з дозамі маскоўскіх хватаў. Пабаяліся ехаць да рэактара, узялі лічбы з неба. Праз хвіліну раіць капітану не ехаць да старшыні Урадавай, ён сам усё даложыць. Маршрут трубаправода будзе зменены. Не прыедзеш, капітан, да Сілаева, нічога, прыдумаем выкрутку.

Збароўскаму паўторна бачыцца чалябінскае былое. Тады таксама адзін з тоўстапагонных хацеў зваліць віну за неадрэгуляваныя слабыя рычагі на экіпаж – не так ехалі, не тудою ехалі.

...Ехалі на танку па разбураным сховішчы на Маяку тры ваенныя курсанты. Загад строгі – мераць радыяцыю, люкі не адкрываць, з танка не выходзіць. З мокрай гладкай шашэйкі танк споўз, сеў на фракцыёны, скрануцца не можа. Рацыі ў танку няма. Сяржант Пётр Збароўскі не стаў чакаць дапамогі, прыняў несяржанцкае рашэнне. Рэчмяшкі, прыборы пакінуць, усім выкуліцца з танка, шэсць кіламетраў бягом на адпраўны пунт марш!

"Радыяцыя страшэнная. З танка загад не выходзіць..." – заікаецца дазіметрыст.

"Усім з танка! Ногі ў рукі!"

Сяржанта пахвалілі...

...– Капітан Збароўскі, – паўторна заводзіць генерал Кітаеў. Не высоўваецца з браневіка, капітан мусіць апускаць галаву ў люк. – Вам не трэба дакладваць. А? Мы самі... Дозы вашы паставім.

– Згодны. Калі маю працу будзеце рабіць вы.

Пётр Збароўскі бачыў цывільных начальнікаў, афіцэраў Грамадзянскай абароны і ваенных афіцэраў, якія, парушаючы ўсе распараджэнні і загады, ахвяруючы пасадамі і пагонамі, уцякалі з Чарнобыльшчыны. Разумныя ведалі: 500, 600 рэнтгенаў – практычна смяротныя для чалавека. Яны хацелі жыць нармальна, без лякарстваў, з жонкамі. Генерал Кітаеў з падобных.

Нядобразычча, а то і нянавісць рабочага і селяніна да выкрутлівых пасаднікаў на тварах дазіметрыстаў, вадзіцеля, капітана. Генерал болей не прапаноўвае Збароўскаму не ехаць на камісію.

– Дакладвайце, капітан. – Старшыня Урадавай адзначыў, што ім спатрэбілася не трыццаць і не пяцьдзесят хвілін – усяго дваццаць дзве.

– Мы не даехалі да рэактра. Метраў восемдзесят.

Генерал Кітаеў памкнуўся сказаць пра трубу ўпоперак дарогі. Капітан Збароўскі не даў закончыць хлусню:

– Таварыш генерал-маёр загадаў вярнуць назад. Двойчы.

Сярод гармідарнасці галоўнага пакоя ў райкаме партыі, крыху меншага за залу пасяджэнняў, усталявалася цішыня.

– Прыборы секлі пад васемсот. Таварыш генерал-маёр згадзіўся з нашымі і ўкраінскімі лічбамі.

Цішыня наліваецца сілаю вось-воснага абвеснага дажджу.

– Там радыяцыя пастаянная, не зменшваецца, – капітан далей не асмельваецца працягваць.

– Чаму, па-вашаму, дозы генерала ў дваццаць разоў меншыя? – Сілаеў не мяккі і зычлівы – цвёрды камень.

– Яго людзі там не былі. Ён таксама. Так думаецца...

Галоўны інжынер станцыі пацвярджае праўду капітана з дозамі.

– Генерал Кітаеў, калі і з кім прыязджалі да рэактара?

Няма генерал-маёра Кітаева, маладжавага, упэўненага, прыгожага. Ёсць куча роспачы і пяску. Ягонае заіклівае "вы разумееце... я загадваў... разбяруся..." перапыняе крык Сілаева. Каму генерал асмеліўся хлусіць?!

Сярэдняга росту, прадстаўнічы сівы чалавек за сталом першага сакратара Чарнобыльскага райкама партыі падціснуў губы, ён сама строгасць. У прасторным пакоі галоўнага кабінета ў Чарнобылі не простая цішыня.

Два генералы навыцяжку неўздалёк. Замерлі шматлікія ваенныя і цывільныя.

На ўсіх пасяджэннях сівы блакітнавочнік вытрыманы, ні ў адной размове не павышаў голас. А тут крыкнуў. Цішыня рокатна плавіцца. Дыханне ў людзей знікла. Акадэмік Лягасаў старанна чыркае ў блакноце, не адгінаецца ад стала.

– Кожныя дзве-тры гадзіны мы паведамляем старшыні Урада і Генсеку сітуацыю на ЧАЭС. Мы перадаём хлусню, бо ты не быў побліз рэактара, быў заняты, не праверыў лейтэнантаў і сяржантаў. Ілгун не ты, генерал, – я. З-за цябе. – Позірк на генерала арміі поруч акна. – Ты падвёў армію, не толькі ўсіх нас.

Генерал арміі Герасімаў імклівіцць да генерал-маёра Кітаева, зрывае пагон. Цішыня выбухае громам. Мацюкі сеюцца ў пакоі. Фуражка Кітаева на падлозе. Каманда:

– Пайшоў вон! – Усеагульная замінка, ахі. – Шагам – марш!

Некалькі хвілін патлумачванні вінаватых, невінаватых, зацікаўленых.

Капітану Збароўскаму праз гадзіну зноў быць на пасяджэнні Урадавай камісіі. Пакуль вырашыцца, куды адпампоўваць ваду. Можаце воінаў з палатак пасяліць у любы зручны інтэрнат, любы пусты дом, на выбар. Праверце спярша дозы.

Рэактар на АЭС – шматтысячныя тоны металу, бетону, труб. Поруч яго і пад ім мноства калідораў, завулкаў, пераходаў, лёгка заблукаць. У выселеным Чарнобылі таксама.

На пасяджэнні Урадавай камісіі праз гадзіну распачаліся тэарэтычныя спрэчкі. Можна сюды паспрабаваць спускаць ваду, можна туды.

Пад блокам рэактара тэхналагічны канал. Каб дабрацца да яго, патрэбна прабіць дзірку ў тоўстай бетоннай сцяне. Цяжка, але зробім хутка. Прапановы розныя: прабіваць сценку і канал выстралам з гарматы ці гранатамёта, прапаліць кумулятыўнай мінай.

А што стане з рэактарам пасля такой стральбы?

Капітану Збароўскаму даручылі прымаць рашэнне на месцы. У роце вырашылі не рызыкаваць, прабіваць дзірку ўручную.

Пройдзе час, у газетах зняпраўдзяць, як тады пісалі пра многае звязанае з выбухам на ЧАЭС: на пытанне Збароўскага да воінаў пастроенай роты, хто добраахвотнікам пойдзе прабіваць уручную дзірку ў тоўстай бетоннай тунэльнай сцяне неўздалёк рэактара, напішуць – выйшла наперад уся рота. Напішуць хлусню. Ступілі ўсяго шэсць чалавек – сяржанты Іван Максімчук, Павел Аўдзееў, яфрэйтары Ігар Маладушаў, Аляксандр Коршунаў, лейтэнант Генадзь Хацаў, сам Збароўскі.

На бронетранспарцёры прабраліся да тунэльнай сцяны. Узровень радыяцыі велізарны. Збароўскі хуценька вылічыў: там чалавеку можна ў суткі працаваць не больш за восем хвілін. Воіны выбягалі з пад'ехаўшага БТРа ўдваіх, білі сцяну кувалдамі, дзяўблі. Удваіх, калі хто зняможацца, упадзе, паплечнік выцягне або пакажа іншым месца яго вобмараку.

Прабілі. Цемра, смурод.

У тунэлі свабодна, цёмна. Пад нагамі пахлюпвае цёплая вада. Серавадародам тхне ўсё мацней. Дзірку можна пашырыць, але з трубаправодамі і станцыямі не развярнуцца.

У запале пошукаўнасці, жаданні найлепей выканаць урадавае заданне капітан усім грэбуе – забывае пра радыяцыю, хвіліны. Па лесвіцы падняўся вышэй. Прасторна, можа падысці.

Праз некалькі гадзін узяў праважатых да станцыі, двух салдат, яны не прабівалі сцяну, праз тунэль трэцяга блока прабіраліся да чацвёртага рэактара.

Тэхналагічны тунэль паміж трэцім і чацвёртым блокамі памерамі як моцна выцягнуты чыгуначны вагон. Магутныя вароты на ўездзе. Нават пракладзены рэйкі.

Месца, дзе можна пракладваць шлангі для адпампоўвання вады, знойдзена. Пра завышэнне часу ўласнага знаходжання ў празмернай радыеактыўнасці Збароўскі не сказаў пры дакладзе Урадавай камісіі. Балазе ніхто не спытаў.

Спаць капітану даводзілася ўрыўкамі, па некалькі хвілін. Колькі разоў страшэнна стомлены быў на Урадавай камісіі, ужо не памятаў. У час чарговага начнога даклада ўрэзаўся ў свядомасць паўночны званок Гарбачова Сілаеву. Голас чуўся па ўсім пакоі.

"Прынялі рашэнне, куды пракладваць шлангі? А куды дзяваць ваду? У мяне тут рабочая група, сядзім, думаем. Думайце і вы. Прашу, спяшайцеся..."

Акадэмік Веліхаў абазваўся:

– Толькі ваенныя без лішніх пытанняў змогуць выканаць задачу. Умоў, як іншыя, ставіць не будуць.

Старшыня Урадавай камісіі ўзняўся, прыняў строгую стойку, рукі па швах:

– Перад вамі дзяржаўная задача, таварыш капітан Збароўскі. Тэрмінова, акуратна і хутка адпампаваць ваду з-пад чацвёртага блока. ("Ёсць!") Гатоўнасць да працы – дзевяць раніцы.

Удакладненне дэталяў. Парады спецыялістаў.

На адыходзе капітана адзін з кіраўнікоў СССР прылюдна абдымае яго:

– Украіна вялікая, СССР большы. Адзін ты, сынок, можаш выручыць нас усіх, адпампаваць ваду.

Капітан Збароўскі, адабраныя ім афіцэры і салдаты не ведалі, што яны ратавалі не Украіну, Беларусь, Расію – усю планету. Калі б тысячатонны рэактар, прыборы, абсталяванне шухнулі ў мора накопленай пад імі вады, ад удару, ціску воблакаў пары, іскрэння правадоў узарваўся б трэці рэактар, ён быў пад адным дахам з чацвёртым, узляцелі б другі, першы рэактары ЧАЭС, узбунтаваліся б рэшткі гаручага з чацвёртага, 160 тон. Катастрофа з маленькага раёна Украіны ператварылася б ва ўсеязмную.

Збароўскі выходзіць абамлелы. Уторыцца сто разоў думанае. Смяротная доза для чалавека – 500–600 рэнтгенаў. Поруч сцяны рэактара 2500–2800 рэнтгенаў. Тут чалавеку можна знаходзіцца да 2–3 хвілін. Паслаць армію і пагоны падалей? Сам жыццё сабе ніхто не можа караціць, грэх вялікі. Разгубленасць у капітана, разгубленасць.

Камандзірам трубаправоднага ўзвода Пётр Збароўскі поўнасцю асвоіў помпавыя станцыі. Яго выдатна ведалі па вучэннях ва ўпраўленні штаба Кіеўскай ваеннай акругі, хвалілі. Цяпер разгубіўся.

У сталовай нампатэх палка палкоўнік Букатынскі, генерал Шматко распытвалі дзяржаўнага чалавека Збароўскага, шкадавалі, многае падказалі смяротніку. Згадзіліся: лепш за самога Збароўскага ніхто не падбярэ неабходнае – станцыі, трубы, машыны, людзей.

Усведамленне ўзваленай на плечы велізарнай адказнасці кіравала Збароўскім. Украіна вялікая, СССР большы, аддаць жыццё за іх выпала яго роце, яму.

Камандзір суседняй пажарнай роты капітан Мікалай Акімаў, цяпер намеснік Збароўскага, камандзіры ўзводаў лейтэнанты Вадзім Злобін і Генадзь Хацаў, даўнія сябры, выканальныя, умелыя спецыялісты, згадзіліся быць у камандзе Збароўскага пры адпампоўванні вады.

Перад ад'ездам з Кіева Пётр Збароўскі заляцеў дадому. Разбудзіў жонку, развітаўся. Пацалаваў заснулага сына. Хлопчыку 12 гадоў. Вернецца бацька з Чарнобыльшчыны, блізкім скажа, дзе быў, што рабіў, а цяпер не трэба родным нічога ведаць.

Жонка дапытвалася, чаго на вачах мужыка слёзы, чаму Пятрок развітваецца не як звычайна. Аджартаваўся.

Ва ўсіх газетах і выданнях тагачасся напісана, што адпампоўванне радыеактыўнай вады з-пад чацвёртага і трэцяга энергаблокаў было даручана пажарным. Яны выдатна справіліся.

Гэту праўду і няпраўду Пётр Паўлавіч Збароўскі, капітан, паляк, сямейны чалавек, бацька сына, ведае, не абвяргае. У аднапартыйнай дзяржаве, перакананы, праўду даказаць немагчыма, нават самую дробную, ясную. Яго вопыт пацвярджаў гэта.

...Ноччу 26 красавіка камандзір чацвёртай механізаванай роты Кіеўскага палка грамадзянскай абароны капітана Пятра Паўлавіча Збароўскага паднялі па трывозе. У Чарнобылі пажар, болей някіх падрабязнасцяў. У шэсць раніцы першы мабільны атрад палка на чале з камандзірам палкоўнікам Уладзімірам Васільевічам Грабенюком пайшоў на Прыпяць. Трыццаць машын, сто сорак пяць салдат і афіцэраў, большасць запаснікі.

З роты Збароўскага першым крануў на ЧАЭС узвод старшага лейтэнанта Макеева. Трывогі ні ў кога ніякай. За ноч уведалі: ірвануў чацвёрты рэактар. Прыехала яшчэ некалькі ўзводаў, рот, таксама запаснікі.

27 красавіка на базе палка стаў фарміравацца, аддзяляцца 731-ы спецыяльны батальён, камандзір – палкоўнік Мікалай Босы. Звычайны батальён хімічнай абароны, а не батальён для ліквідацыі аварый на атамных станцыях. Тры роты, некалькі асобных узводаў, трыста чалавек. Амаль усе – прыпіснікі, салдаты і афіцэры запасу з Кіева і вобласці.

Капітан Збароўскі з 29 красавіка ў гэтым асобым хімспецбатальёне камандзір роты. У той жа дзень батальён разбіўся на каманды, – загружаў самаробныя парашуцікі пяском, даламітам, свінцом. З ранку да позняга вечару рокат рухавікоў верталётаў, пыл, пякельнасць. Рыжая хмара пылу вышэй дзевяціпавярховіка. Верталёты для эканоміі бензіну завісаюць па-над зямлёю, не прысаджваюцца. Не чуваць голасу. Не хапае рэспіратараў, рукавіц, ботаў.

Запаснікі, мужчыны ад 25 да 37 гадоў, упраўляліся нашмат лепей, чым салдаты-прызыўнікі. Дужэйшыя, лоўкія...

1 мая здарылася неверагоднае. Ласкавае ціхае чырвонае воблака ўзнялося з чацвёртага рэактара, жахотна паплыло па сіня-сінім небе. Верталёты заглушылі, людзей батальёна тэрмінова на грузавікі, вывезлі з Чарнобыльшчыны. Былы лагер на паўднёвай ускраіне Чарнобыля, сем кіламетраў ад станцыі, кінулі – машыны, палаткі, абсталяванне. Паспелі захапіць палявыя кухні. Болей туды ніхто не вяртаўся.

...Сховішча вадкіх паліваў для адкачкі вады з-пад рэактара не падыходзіць, ясна ўсім афіцэрам, цывільным спецыялістам таксама. Хто што прапануе? Пытанне старшыні Урадавай камісіі Сілаева не мае адказу. Накопленую ваду, тысячы і тысячы кубоў, трэба адпампаваць. Тэрмінова. Куды?

– Што вы прапануеце, капітан? Генералы і дактары выказаліся. Можа, капітаны выручаць нас? – Сілаеў белы, сівая галава добразычліва застыла.

Двое сутак рота Пятра Збароўскага паблізу рэактара. Не паспеюць вырашыць адну праблему – узнікае другая. Дазіметрысты стандартна ўсім салдатам у карткі пішуць 19,5 рэнтгена. Афіцэрам, якія на станцыі і прыбудовах нашмат даўжэй, заносяць тое ж, што б ні адзначалі прыборы на вопратцы пры выхадзе.

Літаральна ўчора вечарам з падказкі дзяжурнага інжынера станцыі два капітаны – камандзір новасфарміраванай роты Збароўскі і яго намеснік Акімаў – азіралі рэзервуары далекавата за тэрыторыяй станцыі, за паўтара кіламетра. Метрах у ста ад Прыпяці два басейны, адзін пусты, другі напалову запоўнены чыстай вадой. Радыеактыўнасць невялікая, да 0,5 рэнтгена. Ёмістасць кожнага рэзервуара за дваццаць пяць тысяч кубаметраў. З напалову запоўненага чыстую воду лёгка адкачаць у Прыпяць. Раніцай яшчэ раз усё агледзелі.

"Далекавата. Усё ж лепшага месца для зліву не знайсці. – Збароўскі абдымае Акімава з добразычлівасцю да вернага сябра, што разам былі ў атацы. У абодвух на тварах дабрачная гарэтнасць. – Абзывацца нам не трэба. Палкоўнікі і генералы лепей усё ведаюць".

Не ведалі. Збароўскі мусіць выказвацца пра знаходку. Капітану няёмка ад нечаканай уласнай зааўтарытэтнеласці, міжвольнага ўсеагульнага прыніжэння генералітэту.

– Гаварыце мацней і смялей. Вы ўмееце, капітан. Для вас жыццё салдат і праўда вышэй за ўсё, – Сілаеў сама зычлівасць.

Яшчэ капітан Збароўскі поўнасцю не выказаўся, а ўжо ўсёк: яго ідэю адабраюць.

Іван Сілаеў тут жа звязаўся з Масквою, з акадэмікам Аляксандравым, папрасіў прапрацаваць варыянт капітана Збароўскага: знойдзена месца зліву вады з-пад рэактара; ці варта ваду ў рэзервуары заліваць негаручым тэхнічным маслам, каб не выпарвалася, не разносілася радыяцыя.

– Ваенны радавы інжынер прапанаваў, капітан Збароўскі, – патлумачваецца Сілаеў у трубку.

Пётр Паўлавіч Збароўскі не здагадваўся, колькім палкоўніцка-генеральскім пагонам і навуковым ступеням прынёс прыніжэнняў яго розум, як стузанулася ў высокапасаднікаў звычайнае недабразычча да таленавітага чалавека з нізоў, як сённяшняе аргументаванае паведамленне горка адаб'ецца на далейшым яго жыцці. Паўторыцца ваенная эпапея з капітанам Марынеску, якому Героя Савецкага Саюза прысвояць толькі праз шмат гадоў пасля ваенных падводных подзвігаў і яго цывільнай пасляваеннай смерці.

Перапынак. Паўгалодны капітан пабег шукаць, дзе перакусіць.

За двое сутак многія ў батальёне, палку, усіх трох зонах уведалі, што на Збароўскага ўскладзена страшэнная адказнасць і радыеактыўнасці праца, давалі смяротніку парады, падказкі самыя зычлівыя, як заўжды невінаватаму абняшчасніку. Галоўны выканаўца слухаў усіх, дзякаваў, у тым ліку начальніку інжынернай службы грамадзянскай абароны Кіеўскай акругі.

Задумаўся, чаму маскоўскія і кіеўскія ўмельцы запланавалі перапампоўваць ваду па нягнуткіх металічных трубах. У ваеннай тэхніцы краіны няма іншай магчымасці, але ў цывільных пажарных помпавых станцыях (ПНС-110) шлангі і рукаўныя хады гнуткія, прадукцыйнасць у два разы большая, чым у ваенных непаваротных помпаў.

На дарозе, у тунэлі, на павароце ўпоперак ляжыць труба, абломак кладкі – пажарны шланг абдыме перашкоду, перакоціцца, а трубу ваеннай помпы не пераломіш, не выгнеш. Тунэлі страшэнна заваленыя...

Думай, таварыш Збароўскі, думай. Умешвацца ў чужую высокую тэхнічную іерархію табе не з рукі. Хаця жыццё салдацікаў, час і справа даражэй.

У пажарных і міліцэйскіх ПНСаў-110 помпавыя ўстаноўкі змешчаны ў кузаве, 110 літраў вады кожная перапампоўвае за хвіліну. За суткі 150–160 тысяч літраў выкачае адна; а калі паставіць некалькі ПНСікаў... Працаваць на іх цывільным пажарнікам зручна і лёгка, ваенным тым болей.

Жыццём біты Збароўскі вырашыў на чарговым пасяджэнні Урадавай камісіі не вылазіць з ініцыятывай. Будзе адмоўчвацца. Чым больш рацыяналізатарнічае, тым болей пасылацьмуць у радыеактыўнасць.

На пасяджэнні, калі ўсе прыпасадныя і пасадныя выказаліся, прыдатнае месца адкачкі вады знайшлося, удакладнілі ўсе развароты, але як адпампоўваць ваду – цёмны лес, не маглі пэўна вызначыцца. Амаль па інерцыі старшыня звярнуўся да капітана Збароўскага. Колькі ім спатрэбіцца часу і як яны плануюць адпампоўваць ваду? Сілаеў заўважыў збянтэжанасць Збароўскага, падбадзёрыў. Вы даяце выдатныя ідэі, яны станоўча ацэнены, прайшлі, можа, ёсць дапаўненні да цяперашніх дэбатаў.

У яго спыталі думку – выказаў. ПНСы, пажарныя помпавыя станцыі, у два з паловай разы паскораць справу з перакачкаю. Байцы нашмат абароняцца ад радыеактыўнасці, сэканоміцца час перакачкі.

Хаця чарговае простае рашэнне не авеяла галовы аступененых і абгенераленых, усе задаволеныя пачутым. Дэталі неабходна ўдакладніць, ідэя ў прынцыпе падыходзіць.

– Вы прапануеце выкананне ваеннай задачы ўскласці на пажарных і міліцыю? – перапыняе азнаямленне прысутных з характарыстыкамі станцый ПНС-110 генерал арміі Герасімаў. Армейскае ведамства выканае задачу сваёй тэхнікай.

– Нашы салдаты абучаныя, справяцца. Па тэхнічных характарыстыках пэнээсы пажарных лепшыя за ваенную тэхніку.

Кемкі Сілаеў у ведамасныя гульні і разборы не хоча гуляць. Дружна адабрае ідэі капітана. Адразу пытае, колькі патрэбна станцый, адкуль завозіць.

– Іх хоць заваліся. У любым пажарным дэпо стаяць. Пачкамі. – Збароўскі не бачыў ярасных генеральскіх позіркаў. – Тэхніка простая, але ў нас, ваенных, яе няма.

Нявопытны ў ведамасных гульнях капітан не ведаў, што ў СССР у кожнага ведамства свае тэхнічныя інстытуты, кожнае распрацоўвае ўласную тэхніку, настойвае на выкарыстанні самімі сканструяванага.

(Заканчэнне на 4-й стар.).

Народная Воля
http://www.nv-online.info
24 КРАСАВІКА 2015 г.

Валер САНЬКО

Украінскі спецыяльны ўдарны батальён

(Заканчэнне. Пачатак на 3-й стар.).

Як на пераломных момантах гісторыі высвечваецца няздарнасць фармацыяў і палітыкаў, так у крытычных жыццёвых сітуацыях бачна мізэрнасць, адарванасць ад мэтазгоднасці і практыкі ведамасных распрацоўшчыкаў, укараняльнікаў, ідэолагаў.

Генерал арміі Герасімаў, кіраўнікі ўсіх трох аварыйных сектараў/зон – генералы – нахмурана апусцілі галовы, вывучаюць сталы.

– У пажарных ёсць, у міліцыі ёсць. І ў вас будзе, – ужо не раіўся, распараджаўся старшыня Урадавай.

Пётр Збароўскі ў Чарнобыльскім пажарным дэпо выбіраў спраўныя машыны, дамаўляўся пра канкрэтыку – калі выязджаць, каму, ці змогуць цывільныя вадзіцелі памагчы ваенным, сваю тэхніку пажарныя лепей ведаюць, – як пасыльны выклікаў яго на пасяджэнне.

– Вас на ўрадавае пасяджэнне.

Тэмпература вады пад рэактарам хутка павышаецца, дасягнула васьмідзесяці градусаў. Павышэнне яшчэ на 10–15 градусаў можа паскорыць выпараванне, павялічыць радыяцыйныя працэсы ў чацвёртым рэактары. Распалены можа бухнуцца ў разагрэтую ваду. Узарвецца.

Грымне не шэры атамны выбух – вадародны, ядзерны. Чатыры рэактары хлопнуць – Кіева, Мінска, Бранска няма, Еўропы няма. У чацвёртым рэактары вылецела 8–9 тон паліва, дзесяць павісла на сценах, абсталяванні, 150–160 засталіся ў рэактары. Уключыцца ўсё ў ім і астатніх трох рэактарах – жахліва думаць!

Планеты не стане. Чалавецтва гналася за таннай энергіяй (не ўлічвала найдарагое перапрацоўванне і захоўванне адходаў) – атрымае танныя хаўтуры. На ўсіх кантынентах.

Капітану Збароўскаму пра высокія паняцці на страшэнна растрывожанай камісіі не гаварылі. Распараджэнне найпростае: паскорыць падрыхтоўку да адкачкі вады з-пад рэактара. Двое сутак мы ўсе вырашаем важныя пытанні і топчамся на месцы. Капітан Збароўскі, прасіце кагохочна на дапамогу, любую тэхніку, адно хутчэй распараджайцеся, хутчэй, хутчэй.

– Ні секунды на раскачку. Пра любую замінку паведамляць. Гатоўнасць далажыць!

Са строю пажарных у дэпо згадзіўся ісці на дапамогу ваенным адпампоўваць ваду з-пад чацвёртага рэактара разлік маёра Нагаеўскага з Белай Царквы, пяць чалавек, праз гадзіну дадаўся разлік з Жытоміра, пяць чалавек.

Дваццаць ваенных Збароўскага, старанных безадмоўных хлопцаў, і дзесяць пажарнікаў на лузе развярнулі пажарныя рукавы, праверылі ўсе хады і згібы, надзейнасць мацавання ўсіх дэталяў. Вырашалі, як усадзіць шлангі ў рэзервуар.

У гадзіну ночы Збароўскі далажыў сакратару Сілаева пра поўную гатоўнасць станцый да выезду. Той удакладняўся ў старшыні.

Чакайце каманды.

Раніцай – чакайце.

У абед – чакайце каманды.

Тым часам з ранку да абеду Збароўскі мусіў вырашаць нечаканую перашкоду. На яе ніхто дасюль не звярнуў увагі. Да развалін чацвёртага рэактара пад'ехаць можна, да ўцалелых сценаў чацвёртага, да любога з трох астатніх рэактараў пад'езду/падыходу не было. Строгую ахову дапаўнялі бетонныя рады, металічная агароджа. Па дроце ішоў ток.

Начальнік каравула па ахове станцыі ніякіх ваенных, пажарных, цывільных верхавенаў не прызнаваў. Як нельга нікому прайсці/праехаць на станцыю і са станцыі без кантролю дазіметрыста, якія б пагоны ні меў, так не мог начальнік каравула дазволіць хоць каму прайсці самаўпраўна. Праехаць тым болей не дазвалялася.

"Адключыць ток, перарэзаць правады – Божа сцеражы! Толькі з дазволу начальства". – "Якога?" – "Нашага, кіеўскага, электрычнага". – "Я па распараджэнні Урадавай камісіі". – "Вось у мяне рэгламент. Распісана, хто мне можа загадваць".

– Нам загадана. Самі ўвойдзем, – трывога нядаўніх распараджэнняў затрывожаных вялікіх начальнікаў поўніць Збароўскага.

Яго стан чуе начальнік каравула, грозна рэжа:

– Буду страляць. З ходу пакладзём усіх, ніхто адказваць не будзе.

Збароўскі ад начальніка каравула звоніць у Кіеў. Дзяжурны электрычных сетак нічога не ведае і не хоча ведаць; давайце пісьмовае распараджэнне; вы там усе вялікія шышкі, а за рэгламенты адказваем мы. Па законе.

Дзяжурны грамадзянскай аховы ў Кіеве мякчэйшы, але таксама патрабуе пісьмовага распараджэння або заверанную тэлефанаграму. "Вы ведаеце, колькі вазіцца з пісьмовымі узгадненнямі?" – "Сам ваенны, павінны петрыць, сяржанту загад старшыны вышэй, чым генеральскае распараджэнне".

Умяшаўся старшыня Урадавай камісіі Іван Сілаеў. Мусіў дайсці да самога Уладзіміра Шчарбіцкага. На патрэбным 362-м участку загароджы паабяцалі імгненна адключыць напружанне. Адно дайце сігнал, укажыце час.

Па законе бюракраты чарговая нестыкоўка. У Кіеўскіх электрасетках нечакана патрабавалі адзначыць на плане патрэбны для адключкі ўчастак, завізаваць. Лаянку памочнікаў Збароўскага і яго самога адбівалі просценькім: не мы схемы зацвярджалі, мы выканаўцы.

Паўдня, цэлых паўдня прайшло ў непатрэбнай бюракратычнай валтузні. Вырашалі дробязныя пытанні – адключэнне напружання на дроце агароджы патрэбнага ўчастка, дазволу праезду праз яго двух бэтээраў, гусенічнага браневіка, установак ПНС-110. Тэлефонныя размовы, абмен тэлеграмамі. Спешка.

Усё застапарылася. Чакайце, капітан, нікуды не кратайцеся вы і тэхніка.

Гадзіна, другая, трэ-ця-я. Прывезлі яду другі раз.

Каманда Збароўскага, разлікі пажарных помпавых станцый не ведалі складанасці абстаноўкі над Украінай, Беларуссю, Расіяй. Над Кіевам віселі каманды на высяленне ўсяго горада. Прыасветленыя сем'і начальнікаў і падначальнікаў тры дні самаваламі выязджалі з горада на чым маглі. Чакаўся выбух рэактара ў Чарнобылі. Калаціліся ўсе – установы, народ.

У Мінску таксама неспакойна. Два дні шэптам і адкрыта ў народзе пераказвалася: можа быць выбух. Слюнькову пазваніў Лігачоў: што можаце, рабіце, рыхтуйцеся. На ЧАЭС можа быць нашмат большы выбух.

Вечарам 5 мая капітану Збароўскаму нарэшце паступіла каманда: "Наперад! Хутчэй, браток, не марудзь. Просім: хутчэй!"

– У нас заўсёды так. Чэшамся, чэшамся, а пасля гонкі-перагонкі.

– Вінаватых шукаць не будзем. Наперад, капітан. Усё ад цябе і тваіх арлоў залежыць.

– Усё – не ўсё.

– Усё! Болей не паўтараю. Загадваю: выканаць заданне. Тэрмінова выканаць.

– Ёсць!

Нарыхтаваныя на подзвіг і барацьбу ваенна-пажарныя разлікі пад'ехалі да бетоннага плоту станцыі. Ніякіх праходаў для тэхнікі не зроблена. Абы цалі і не зрабілі. Шум нядаўніх перамоў ветрам кацiўся ўверсе, над кронамі і вершалінамі дрэў, да ляснога травастою нішто не дайшло.

Змікітлівасць і жыцейскі вопыт поўняць Пятра Збароўскага. Спасцярожна кідае кусок дроту на адключаную ад току агароджу. Узгадненні вялікіх начальнікаў адразу сталі бачныя разлікам – нуль! Яшчэ раз цана ім – нуль.

Іскры.

Кідае большы кус дроту.

Іскрэнне, шмат іскраў, мноства іскраў.

Ток не адключаны. Сунешся – не ўстанеш.

Трэці кусок дроту на агароджу. Болей іскраў, трэску, сініх і малінавых агнёў.

Чарговыя узгадненні, калі байцы ў атацы, – пустое.

Капітан Збароўскі дае каманду.

– Хлопцы, слухаць мяне. – Так караульныя не ўчуйваюцца ў каманду старшага па караулe, як прыехалыя ліквідатары і пажарнікі ў словы капітана.

Ветлівага і вытрыманага ціхмянца Збароўскага не пазнаць. Аднекуль узялася стальная рашучасць:

– Бранявік на сценку агароджы! На хуткасці.

У вырашальную хвіліну рашучыя словы наплылі самі. Ваенныя і пажарнікі выканаюць каманду гэтага чалавека, якую б ні даў. Ведае ён, ведаюць астатнія.

БТРам абвалілі бетонныя слупы і пліты агароджы.

Каравульныя звоняць, крычаць, спыняюць. Стральбою не пагражаюць.

Другі бранявік, на гусеніцах, накіравалі на драцяныя агароджы.

– Вадзіцель, Клімовіч! Уключай хуткасць, а сам выкульвайся. Барджэй. Пускай яго ўздоўж, па дроце. Не папярок – у даўжыню, па агароджы.

Гусенічны бранявік пайшоў мяць і рваць электрычны дрот, валіць слупы. Іскры, маланкі, пыл. Гарыць трава, зямля. Дыміць бранявік, тракі гусеніц ядуць дрот, валяць слупкі.

Прарвалі ўчастак ушыркі метраў за дваццаць. Вокрыкі адабрэння Пётр Збароўскі чуе, не чуе. Камандуе. Адчайны адчайна кіруе на дрот дошкі, ступае на іх. Дрот не іскрыць, зусім не іскрыць.

Прабілі другі праход у агароджы. Усё на імпэце прарыву, на сіле высокай справы вялікіх людзей. Замёр бранявік.

Урэшце сталі займацца непасрэдна працаю, укладвалі трубаводы. Прайсці паўтара кіламетра складана ў любых умовах, радыеактыўных тым болей.

Камбінавалі: пажарныя шлангі злучаць з ваеннымі трубамі. Выходзіла кепска, але штосьці выходзіла. Злучылі муфты, умацавалі скрэпы. Праверылі звязку. Вада біла, дзюрыла са злучэнняў. Адмовіліся.

Кожныя дваццаць-трыццаць метраў мацавалі муфты.

Натрапіўся ўчастак асабліва небяспечны: 250–600 рэнтгенаў. Бліжэй да першага блока рэзкі спад радыеактыўнасці – 80–50–40–30 рэнтгенаў.

У тунэлі ўстанаўлівалі першую помпавую станцыю. Гусенічным браневіком вырвалі лесвіцу, замінала апусціць усмоктвальны рукаў. Адцягнулі лесвіцу. У браневіку нешта лопнула, не заводзіцца.

Запусцілі насос. Вада пайшла. Запусцілі другі. Вада пайшла і па ім. Па трэцім. Адзін рукаў перастаў працаваць. Не ўздыхае і ўсё тут.

Збароўскі з Акімавым подбегам у тунэль, разбірацца. "Пялёсткі" з твараў не знімаюць. Усе ў падвалі, калідорах, тунэлях і тут хадзілі па двое: адзін самлее – другі выцягне або паведаміць выратавальнікам.

Тунэль усё паўней у дыме. Адкрылі вароты. Радыяцыя падскочыла ў дзесяць разоў – 250 рэнтгенаў.

Афіцэры трымалі вароты прыадчыненымі. Адна прабежка ад варот да помпаў і назад – дадатковы захват на сябе трох-чатырох рэнтгенаў. Дзявацца няма куды. Па чарзе правяралі шлангі, помпы, маторы. Рамантавалі сумесна з майстрамі. Кожныя тры з паловай гадзіны далівалі бензін.

Адна з чатырох станцый канчаткова сапсавалася. Не замянілі адразу, не было каму шукаць паломку.

На паверхні нейкія разведчыкі на танку пад'ехалі да чацвёртага рэактара, пашкодзілі трубаправоды. З верталёта паведамляюць: бачаць вадзяныя фантаны.

У камандзе Збароўскага з дваццаці засталося шэсць чалавек. У засталых таксама больш за два дзясяткі рэнтгенаў. Ледзь дабіліся папаўнення. Ідуць салдацікі і афіцэры з неахвотаю. Баяцца. Уведалі пра лёс вывезеных у Маскву пажарнікаў, памерлі ці паміраюць, пра гаркэчную соладзь працы ў камандзе капітана Збароўскага, падыпераспады радыяцыі на мясцінах выкачкі вады – справядліва выкручваюцца.

Кожную гадзіну каманда Збароўскага замярае ўзровень радыяцыі, тэмпературу вады ў басейне, дакладвае Сілаеву, ноччу – яго сакратарам.

У адзін з першых асабістых дакладаў самому старшыні капітан папрасіў прыслаць яшчэ адзін бранявік.

– Трох мала?

Збароўскі замяўся. Няма як перасоўвацца, цягацца са шлангамі ўручную цяжка. Ліквідатары баяцца перанапружыць пэнээсы.

– Два браневікі спалілі. Верагодна. Не працуюць.

– Тлумачце.

– Прарывалі сценку і агароджу. Драцяную. Ток па дроце ішоў, кіеўцы не адключылі. Скамандаваў вадзіцелю ўключыць хуткасць, накіраваць машыну па драцяной лініі, удожкі. Рвалі.

– Вадзіцель?

– Загадаў выскачыць. Выкуліўся. Бранявік ірваў, у канцы стаў. Намёртва. Не працуе. Згарэў другі. Прабачце. Іначай не выходзіла, не маглі.

– Капітан, не выбачайся. Малайчына! Дзякую табе!

– Бранявік...

– Глупства. Паўтараю, глупства. Вы не асягаеце, колькі тэхнікі мы выкідваем. Вывозім на могільнікі. Яшчэ раз дзякую вам, капітан!

Дзве бронеаўтамашыны, бронетранспарцёр і бранявік на гусенічным ходу, прыбылі да іх цераз паўтары гадзіны.

Хадзілі да помпаў ліквідатары праз першы, другі і трэці рэактары. Па двоіх. У чарговы раз Збароўскі выбраў ісці з сабой афіцэра-пажарніка. Адмаўляецца.

Збароўскі пастроіў усіх афіцэраў:

– Ты пойдзеш са мною. – Адмаўляецца старлей. – Не будзі ўва мне звера. – Адмаўляецца, старшаму лейтэнанту звальненне не страшна. – Ты хаваешся за спіны 18-гадовых салдацікаў. Не сорамна? – 28-гадовы старшы лейтэнант упарта адмаўляецца. – Я з Акімавым зрабілі ходак болей за ўсіх. ("Ну і што?") Ты распісаўся на загадзе, а цяпер у кусты?! ("Судзіце".) – Адмоўніць галавою. – Калі ты, падла, не пойдзеш, дам каманду салдатам. Звяжуць і выкінуць паблізу чацвёртага рэактара. Праз 17 хвілін ты ўвогуле нікому нічога не скажаш.

– Давайце я сам разберуся са сваімі людзьмі. Мы выйдзем, пагаворым, – маёр-пажарнік Нагаеўскі па-бацькоўску клопатна падыходзіць да старлея, мае, выходзіць.

Праз тры хвіліны вяртаюцца потныя, чырвоныя. Старшы лейтэнант моўчкі падае апарат АЗК, пайшоў услед Збароўскаму.

Мяняліся людзі, змены. Зусім рэдка адыходзіў ад помпаў капітан Збароўскі. Яго аўтарытэт рос паўсямесна. [illegible] – двойчы смяротнік.

Уночы, з сёмага на восьмае мая, іх полк [illegible].

Больш за двое сутак капітан Збароўскі і запаснікі з трэцяй роты 731-га хімспецбатальёна адпампоўвалі ваду. [illegible] да 70 сантыметраў. [illegible] пяці добраахвотнікаў з гэтай роты шырока вядомы. Яны атрымалі падзякі, грашовыя прэміі – па тысячы рублёў. Збароўскаму такая сама падзяка і тысяча рублёў.

На раніцу капітана Збароўскага выклікалі на Урадавую камісію. [illegible]

Сёння не паспеў. У такой прыбыў да Сілаева. У кабінеце чалавек дваццаць. [illegible] падняўся з-за стала, стаў па стойцы "смірна":

– Ад імя Савецкага ўрада і ЦК КПСС за ўзорнае выкананне асабліва важнага задання аб'яўляю вам падзяку!

– Служу Савецкаму Саюзу!

– Вы – [illegible] спрацавалі.

– Служу Савецкаму Саюзу!

– Падыдзіце бліжэй.

Сілаеў выйшаў [illegible] руку, абняў.

– Чым [illegible] аддзякаваць? [illegible] ўрадам. [illegible]

[illegible]

Капітан Збароўскі [illegible]

[illegible]

Пётр Паўлавіч Збароўскі [illegible]

свету да чарнобыльства, бо чым болей герояў, тым страшнейшая [illegible] зніжвалі; у [illegible] не знайшлося [illegible] палкоўніка ці генерала, які змог бы нагадаць [illegible]даўцам, таму Сілаеву пра ўчынкі чалавека, якому варта пры жыцці ставіць [illegible].

Змікітлівы розум, [illegible] і рашучасць Пятра Збароўскага дазволілі сцэ[illegible], знайсці месца [illegible] вады з-пад [illegible] і, асноўнае, [illegible]. Своечасовай, [illegible] хвіліну.

[illegible] стала [illegible] подзвігаў.

А можа, ён мала [illegible] выдзякван[illegible] начальнікам і [illegible]

[illegible]

(На глыбінных прычынах прозвішчы некаторых асоб зменены. – Аўт.).

ГРОМКОЕ ДЕЛО

Вины не признает

Фото TUT.by

Вчера Мингорсуд озвучил приговор после повторного рассмотрения уголовного дела об убийстве члена ЦИК Светланы Хиневич.

Обвиняемому по делу Виталию Шостаку срок лишения свободы оставили тем же, сумму моральной компенсации увеличили.

...Тело члена Центризбиркома Светланы Хиневич с множественными колото-резаными ранениями обнаружили по месту жительства в августе 2013 года. В Следственном комитете тогда заявили, что преступление не связано с профессиональной деятельностью убитой. По подозрению в совершении преступления был задержан сосед погибшей, ранее судимый наркоман 1978 года рождения. Он после убийства вскрыл себе вены, но врачи спасли мужчине жизнь. Первый приговор по делу об убийстве Хиневич, вынесенный Шостаку 9 апреля 2014 года, адвокаты обжаловали, решением суда дело было направлено на пересмотр.

На повторном заседании суд оставил Шостаку срок лишения свободы тем же: 20 лет лишения свободы с отбыванием наказания в исправительной колонии усиленного режима. Суд также постановил взыскать с обвиняемого 200 млн рублей компенсации морального вреда (ранее эта сумма составляла 70 миллионов) и 44 млн рублей на расходы по оказанию юридической помощи.

Однако в суде обвиняемый свой вины не признал ни по одной из предъявленных статей. Адвокат потерпевшей стороны (сына Светланы Хиневич Дмитрия Хиневича) Виталий Куликов с данными заявлениями не согласен и считает Шостака виновным.

Судья сообщил, что приговор может быть обжалован в кассационном порядке в течение 10 суток. Защита Шостака заявила, что приговор будет обжалован в суде высшей инстанции.

АФІЦЫЙНА

Мар'яна ШЧОТКІНА:

У Беларусі не разглядаецца магчымасць увядзення новага статусу – «дзеці вайны»

Міністр працы і сацыяльнай абароны заявіла, што Законам Рэспублікі Беларусь ад 17 красавіка 1992 года «Аб ветэранах» устаноўлены катэгорыі грамадзян, пацярпелых ад наступстваў Вялікай Айчыннай вайны. *«Прававы статус іншым катэгорыям грамадзян, пацярпелым у гады Вялікай Айчыннай вайны, у тым ліку дзецям вайны, заканадаўствам не ўстаноўлены,* – адзначыла Мар'яна Шчоткіна. – *Унясенне змяненняў і дапаўненняў у заканадаўства па пашырэнні льготных катэгорый грамадзян цяпер не прадугледжваецца».*

Паводле слоў міністра, у Беларусі пражывае больш за 950 тыс. чалавек ва ўзросце 70 гадоў і старэйшых, якія перажылі цяжар і нягоды Вялікай Айчыннай вайны.

Як вядома, грамадзянская кампанія «Гавары праўду!» звярталася ў Палату прадстаўнікоў з прапановай аднавіць справядлівасць у дачыненні да пакалення «дзяцей вайны» і афіцыйна зацвердзіць іх прававы статус, але атрымала ад дэпутатаў адмоўны адказ. Нядаўна «Гавары праўду!» падрыхтавала прапанову аб заканадаўчым замацаванні падтрымкі «дзяцей вайны» і накіравала яе кіраўніку дзяржавы.

Ганна ГАНЧАРЫК.

ПЕРЕД СОБЫТИЕМ

«Музей с пушкой» выстрелит подлинниками Дали и Пикассо

Национальный исторический музей, более известный в столице как «музей с пушкой», нечасто становится объектом повышенного внимания. Но с 30 апреля ему гарантированы первые строчки в новостях. В этот день в его стенах открывается сенсационная выставка скульптуры, графики и керамики двух великих испанских художников XX века – Сальвадора Дали и Пабло Пикассо.

Как удалось белорусскому музею получить такие ценные экспонаты для выставки в Минске? Благодаря российскому бизнесмену, коллекционеру и меценату Александру Шадрину. Все произведения искусства – его собственность, он на протяжении последних 15 лет собирал эту коллекцию, приобретая предметы на аукционе Кристи, в галереях и музеях Европы. Теперь владелец довольно часто показывает эти произведения искусства публике в России и за рубежом. Шадрин оценивает свои экспонаты в миллионы евро и не доверяет никому разгружать и распаковывать бесценный груз, куда бы он ни прибыл.

Выставка произведений Дали и Пикассо в Минске будет работать почти два месяца, до 28 июня. Билет на выставку будет стоить 120 тысяч рублей. Для студентов и пенсионеров – 98 тысяч и 60.000 – для школьников.

Кирилл БУБНОВ.

АБІТУРЫЕНТ-2015

Уступная кампанія стартуе 8 ліпеня

Міністэрства адукацыі зацвердзіла тэрміны правядзення ўступнай кампаніі ў 2015 годзе.

З 8 па 15 ліпеня будзе праводзіцца прыём дакументаў на навучанне на вочным і завочным аддзяленнях за кошт сродкаў бюджэту, а таксама на навучанне на платнай аснове ад абітурыентаў, якім неабходна здаваць экзамены. Пры паступленні на вочную і завочную формы навучання на платнай аснове без здачы экзаменаў у ВНУ дакументы можна падаваць з 8 ліпеня па 2 жніўня.

Уступныя выпрабаванні будуць праводзіцца з 16 па 21 ліпеня, залічэнне на бюджэт – па 25 ліпеня, на платнае – па 4 жніўня. Прыём дакументаў на дадатковы набор будзе праводзіцца з 26 па 28 ліпеня, залічэнне – па 29 ліпеня.

У Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў, Беларускай дзяржаўнай акадэміі музыкі і Беларускім дзяржаўным універсітэце культуры і мастацтваў дакументы на платнае навучанне будуць прымацца з 8 па 31 ліпеня. Экзамены будуць праводзіцца з 16 па 25 ліпеня, залічэнне на бюджэт – па 29 ліпеня, на платнае – па 1 жніўня. Прыём дакументаў на дадатковы набор будзе праводзіцца з 30 па 31 ліпеня, залічэнне – па 1 жніўня.

У Акадэміі МУС, Магілёўскім інстытуце МУС, Камандна-інжынерным інстытуце МНС і Гомельскім інжынерным інстытуце МНС прыём дакументаў на платнае навучанне будзе праводзіцца з 8 і 29 ліпеня. Уступныя экзамены пройдуць з 16 па 19 ліпеня, залічэнне на бюджэт – па 23 ліпеня, на платнае – па 30 ліпеня. Прыём дакументаў на дадатковы набор будзе праводзіцца з 24 па 26 ліпеня, залічэнне – па 27 ліпеня.

Прыём дакументаў на завочнае навучанне ў сельскагаспадарчых ВНУ будзе праводзіцца з 1 па 30 лістапада. Экзамены пройдуць з 1 па 20 снежня, залічэнне на бюджэтнае і платнае аддзяленні – па 25 снежня.

ЧУЛІ?

Крымінал у сценах МТЗ

У адносінах да кіраўніка аднаго з упраўленняў Мінскага трактарнага завода распачата крымінальная справа па артыкуле «перавышэнне службовых паўнамоцтваў». Яго падазраюць у фальсіфікацыі працэдуры перамоў па заключэнні дамовы будаўнічага падраду. У выніку праверкі, праведзенай праваахоўнікамі, дамова была скасавана. Адзначаецца, што прадпрыемству маглі быць нанесены страты ў памеры больш за 664 млн рублёў.

Як інфармуе прэс-служба мінскай міліцыі, у чэрвені мінулага года службовая асоба загадала свайму падначаленаму падрыхтаваць непраўдзівыя дакументы па правядзенні перамоў у справе набыцця паслуг за кошт сродкаў МТЗ. Планавалася выбраць падрадчыка на канкурэнтнай аснове. Акрамя «патрэбнага» ААТ былі падабраны тры фармальныя ўдзельнікі працэдуры перамоў, якія нібыта зрабілі заведама непрымальныя прапановы.

Міліцыянеры высветлілі, што згаданыя тры кампаніі ніякіх дакументаў не рыхтавалі, разлікаў не праводзілі, але падпісалі паперы па просьбе службовай асобы МТЗ. Падчас далейшай праверкі высветлілася, што «патрэбная» кампанія раней выйгравала ўсе тэндары, да таго ж бясплатна рамантавала кватэру кіраўніку ўпраўлення прадпрыемства, але афіцыйна гэта не афармлялася.

Народная Воля
http://www.nv-online.info
24 КРАСАВІКА 2015 г.

ЗА БУГАМ

5 мільёнаў еўра ад ЕС

Больш за 5 мільёнаў еўра выдзеліць Еўрасаюз на прасоўванне польскай сельскагаспадарчай прадукцыі ў ЕС і ў трэціх краінах. Брусель павялічыў падтрымку еўрапейскага сельскагаспадарчага рынку пасля таго, як Расія ўвяла эмбарга на тавары з краін ЕС. Еўрапейскія сродкі павінны паспрыяць росту экспарту еўрапейскіх прадуктаў харчавання на Блізкі Усход, у Японію, Кітай, Аўстралію.

Амаль на 9 працэнтаў

Польская прамысловасць у добрым стане. Паводле дадзеных Галоўнага інстытута статыстыкі, у сакавіку прамысловая вытворчасць у параўнанні з мінулым годам вырасла на 8,8%. Гэта больш, чым чакалася.

Еўрапейскі эканамічны кангрэс

Каля 6 тысяч удзельнікаў абмяркоўвалі ў горадзе Катавіцы важныя пытанні Польшчы і Еўропы.

Адкрываючы кангрэс, прэзідэнт **Браніслаў Камароўскі** падкрэсліў, што будучыняй краіны з'яўляецца эканоміка, якая абапіраецца на ведах. Кіраўнік польскай дзяржавы пераконваў, што калі палякі пастараюцца, то праз 10 гадоў Польшча можа апынуцца ў першай дзясятцы самых інавацыйных эканомік Еўрасаюза.

У Катавіцы грунтоўна абмяркоўвалі энергетычную бяспеку і павышэнне эфектыўнасці ў гэтай галіне, будаўніцтва дарог і чыгуначнай інфраструктуры, будучыню еўразоны, а таксама магчымасці інвеставання ў Азіі і Афрыцы.

КОРОТКО

Еврокомиссия предъявила претензии «Газпрому»

В чем их суть? Как объяснила еврокомиссар **Вестагер,** в Еврокомиссии считают, что «Газпром» при заключении контрактов использовал территориальные ограничения на поставки газа, то есть связывал своих клиентов такими контрактами, которые не позволяли перепродавать газ в другие страны ЕС.

Это, по мнению Вестагер, препятствовало нормальному функционированию единого европейского рынка, не позволяя такому товару, как газ, свободно перемещаться из одной страны в другую.

В Еврокомиссии пришли к выводу, что «Газпром» выставлял завышенные цены на газ пяти странам: Эстонии, Латвии, Литве, Польше и Болгарии, хотя расследование проводилось по восьми странам. В Венгрии, Чехии и Словакии в конечном счете доказательств несправедливого назначения цен не нашли.

Порошенко намерен провести референдум о вступлении Украины в НАТО

Вопрос о вступлении Украины в НАТО является «фундаментальным», поэтому будет решаться на всеукраинском референдуме, заявил президент страны **Петр Порошенко.** Вместе с тем приоритетом для украинцев является вступление в Евросоюз, поскольку они являются «европейской нацией», подчеркнул он в эфире французского телеканала iTele. "Европа не может быть полной без Украины", – подчеркнул украинский президент.

Метро в доме

Из-за плотности застройки в китайском мегаполисе Шанхай строители метро столкнулись с трудностями. Там, где должна была пройти ветка метро, начали строить дом, и теперь станцию придется соорудить прямо в здании, сообщает Shanghaiist.

Такое решение было принято потому, что иного варианта не было. Под домом не получилось соорудить тоннель из-за особенностей грунта. В стороне проложить пути тоже не удалось – справа от здания проходит шоссе, слева течет река.

Тогда инженеры решили, что в многоэтажном здании соорудят станцию метро. Поезда будут проходить сквозь сооружение, попутно совершая остановку.

В Чили началось извержение вулкана Кальбуко

Он выбросил пепел на высоту почти 20 километров. Власти расширили зону эвакуации и объявили наивысший, «красный», уровень опасности.

США: Россия размещает системы ПВО на востоке Украины

Соединенные Штаты обвинили Россию в создании системы противовоздушной обороны на территории самопровозглашенных Донецкой и Луганской «народных республик» на востоке Украины.

«Российские войска и силы сепаратистов продолжают нарушать условия мирных соглашений, подписанных в середине февраля в Минске», – заявила представитель Госдепартамента США Мэри Харф. По словам Харф, российские военные занимаются подготовкой вооруженных сторонников «ДНР» и «ЛНР», в частности – обучают их использованию беспилотников.

ПРОБЛЕМА

Роковые символы

Верховная Рада Украины, приняв пакет законов, осуждающих нацизм и коммунизм, объявила вне закона в том числе и коммунистическую символику. Украинская оппозиция выступила против «законов о десоветизации» и призывает президента Петра Порошенко не подписывать их.

Борьба за запрет советских и коммунистических символов с переменным успехом идет после распада СССР почти на всем постсоветском пространстве. В разных странах существуют свои особенности расставания с коммунистическими и советскими символами либо сосуществования с ними.

Наиболее последовательно процесс декоммунизации прошел в странах Балтии.

В Молдове и Грузии попытки запретить коммунистическую символику проводились с переменным успехом. Попытка парламента Молдовы ввести запрет на атрибуты коммунистической партии встретила осуждение в Совете Европы.

Страны Центральной Азии не проводят широковещательных кампаний по отказу от видимых примет советского и коммунистического прошлого, зато действуют без лишнего шума.

Здесь убирают памятники Ленину и другим деятелям коммунистического движения. Часто такая участь постигает и монументы, связанные с Великой Отечественной войной.

Россия взяла флаг от петербургской империи, герб от византийской Руси, гимн от СССР, но с новыми словами о державе и Боге. В неофициальной сфере красные знамена с серпом и молотом и пятиконечная красная звезда благополучно уживаются с имперским черно-бело-золотым стягом и церковными хоругвями. На эмблеме ФСБ соседствуют двуглавый орел и большевистская эмблема ЧК (НКВД) – щит и меч.

Накануне предыдущего юбилея в 2005 году большую популярность приобрела черно-желтая георгиевская ленточка. Однако после того, как ее широко использовали донбасские сепаратисты и пропутинские манифестанты в России, часть общества стала воспринимать ее как символ не столько Победы и благодарности участникам войны, сколько как символ великодержавного шовинизма, а в постсоветских государствах – лояльности к Москве, а не к своей стране.

В результате даже в дружественных России государствах распространение георгиевских ленточек не приветствуется. В Киргизии популяризируют красную ленточку.

Все три государства бывшей советской Прибалтики, которые ныне называют странами Балтии, – Эстония, Латвия и Литва – приняли законы, запрещающее демонстрацию коммунистических и нацистских символов в общественных местах, а также о люстрации лиц, занимавших видные посты в коммунистической иерархии, и сотрудников советских спецслужб.

В Литве под запретом находятся изображения лидеров нацистской Германии и коммунистических вождей СССР. Законодательство Латвии не допускает демонстрацию символов тоталитарных режимов в общественных местах. Запрет не распространяется на мемориальные, праздничные, развлекательные и спортивные мероприятия.

Эстония также запретила использование советской и нацистской символики в общественных местах.

Наибольший резонанс вызвал конфликт вокруг памятника советским воинам-освободителям Таллинна, который эстонские власти весной 2007 года переместили из центра столицы на воинское кладбище. Перенос памятника сопровождался крупными беспорядками, во время которых погиб человек.

Парламент Молдовы принял закон, запрещающий использование коммунистических символов в политических целях, в том числе и во время избирательных кампаний, а также пропаганду тоталитарной идеологии.

Запрет действовал с июля 2012 года. В ноябре Конституционный суд Молдовы обратился в Венецианскую комиссию Совета Европы. Комиссия рекомендовала внести в закон уточнения, касающиеся определения понятий «коммунистический символ» и «тоталитарная идеология». По мнению комиссии, представители компартии Молдовы могли вести избирательные кампании, используя партийную символику, в том числе серп и молот.

В 2013 году Конституционный суд Молдовы отменил запрет, сочтя его противоречащим Конституции страны.

Парламент Грузии в 2011 году принял «Хартию свободы», вводившую ограничения для бывших функционеров коммунистической партии и комсомола и сотрудников советских спецслужб. Хартия предписывает не допускать использования в общественных местах коммунистической и нацистской символики. В конце 2014 года представители компартии Грузии заявили, что готовят иск в Конституционный суд страны с требованием отменить запрет на коммунистическую символику. По мнению местных коммунистов, следует запретить символику гитлеровского рейха и НАТО, которые они приравнивают друг к другу

В декабре 2014 года в 135-ю годовщину со дня рождения Иосифа Сталина грузинские коммунисты провели на его родине в Гори акцию с требованиями вернуть памятник советскому диктатору, вывезенный четырьмя годами ранее за несколько километров от города. В 2013 году был снесен памятник Сталину, установленный его поклонниками в городе Телави. В конце 2009 года в Кутаиси был демонтирован при помощи взрыва памятник погибшим в годы Великой Отечественной войны.

В Таджикистане в 2011 году был демонтирован один из последних и самый высокий в Центральной Азии памятник Владимиру Ленину в Худжанде. Городские власти заявили, что в этом не было политической подоплеки, и обещали перенести Ленина в другое место – по соседству с монументом воинам-интернационалистам.

В Узбекистане были убраны несколько памятников советским воинам и других монументов советской эпохи. Очередной военный мемориал снесли в марте нынешнего года в городе Ангрене Ташкентской области. На центральной площади Ташкента, где до начала 1930-х годов стоял православный собор, а затем памятник Ленину, в 1992 году был установлен монумент Независимости.

Туркменистан во времена правления Сапармурата Ниязова, известного как Туркменбаши, был изобильно украшен монументами, возведенными в его честь, а также памятниками его родителям. В 2014 году последние были снесены. Но монумент Владимиру Ленину, воздвигнутый на одной из площадей Ашхабада еще в 1927 году, по-прежнему на своем месте. Об этом сообщается на сайте Би-Би-Си.

ГОРЯЧАЯ ТОЧКА

Нагорный Карабах: еще не война, но уже не мир

В зоне нагорнокарабахского конфликта произошло столкновение между азербайджанскими и армянскими военными. Стороны приводят противоречивые данные о потерях и обвиняют друг друга в нарушении перемирия.

Так, Министерство обороны Азербайджана заявило, что в ходе перестрелки, произошедшей в Тетерском районе, были убиты пятеро армянских солдат и около 10 были ранены. В заявлении подчеркивается, что именно армянская сторона первой открыла огонь. Жертв среди азербайджанских солдат нет, утверждают в азербайджанском военном ведомстве.

В заявлении Министерства обороны непризнанной Нагорно-Карабахской Республики (НКР) говорится, что жертв среди армянских военных нет. По их данным, в перестрелке убит один азербайджанский солдат, еще несколько были ранены. «Сообщение, распространенное азербайджанской стороной, является дезинформацией, нацеленной на сокрытие собственных жертв», – цитирует агентство «Рейтерс» сообщение ведомства.

Ранее Минобороны НКР сообщило о попытке диверсионного проникновения с азербайджанской стороны, близ села Сейсулан. Согласно данным ведомства, противник понес потери и был отброшен на исходные позиции.

Начало Карабахскому конфликту было положено в 1988 году после того, как Нагорный Карабах, преимущественно заселенный армянами, заявил о выходе из состава Азербайджана.

За проведенным референдумом, на котором 99,89% населения Нагорного Карабаха высказались за полную независимость от Азербайджана, последовали масштабные боевые действия. В мае 1994 года вступило в силу соглашение о перемирии.

ТЕМ ВРЕМЕНЕМ

Это не так далеко, как мы думали

В феврале 2015 года вступила в силу новая редакция Закона «О военном положении». Согласно документу, нападением на Республику Беларусь считается агрессия не только против Беларуси, но и против любого из членов Организации Договора о коллективной безопасности – России, Армении, Казахстана, Таджикистана или Кыргызстана.

Таким образом, если нагорнокарабахский конфликт разгорится, то теоретически в Беларуси может быть введено военное положение.

СТИЛЬ

Алло, это президент?

Как иностранные лидеры общаются с народом

16 апреля 2015 года Владимир Путин отвечал на вопросы россиян по прямой линии. Нередко от московских телевизионщиков мы слышим, что аналога такой программы в других странах нет. Так ли это на самом деле?

Разговор у камина

Основателем традиции диалога между лидером страны и гражданами при помощи СМИ можно считать **Франклина Делано Рузвельта.** В историю вошли его fireside chats, «разговоры у камина», которые он вел со своим народом в радиоэфире в течение 11 лет – с 1933 по 1944 год. Впервые Рузвельт опробовал это, баллотируясь в губернаторы Нью-Йорка. Средство оказалось крайне эффективным – отвечая на самые острые вопросы из писем читателей, кандидат набирал очки в предвыборной гонке.

Когда Рузвельт перебрался в Белый дом, машина пропаганды заработала на полную мощность, чтобы донести его идеи до простых американцев. Однако обнаружилось, что «разговоры у камина» куда доходчивее. В подчеркнуто непринужденной манере, спокойно и внятно президент объяснял по радио причины тех или иных изменений, опровергал слухи и развеивал страхи. Монологи длились от 15 до 45 минут. Рузвельт часто шутил, подбирал самые простые слова, чтобы донести мысль до всех слоев общества. Самому президенту такой формат общения тоже нравился – он позволял говорить свободнее, избавляя при этом от необходимости лично встречаться с аудиторией, что для страдавшего полиомиелитом политика было немаловажно. В итоге Рузвельт сумел буквально войти в дом к каждому американцу, создав у людей ощущение, что они участвуют в принятии решений, влияющих на жизнь страны.

Следующие президенты пользовались этим инструментом эпизодически. Но в 1982 году **Рональд Рейган** ввел в практику еженедельные обращения к нации по радио, а чуть позже стал использовать и телевидение. С тех пор подобные выступления превратились в традицию, хотя, судя по опросам, их популярность с годами снижалась. Свежую струю внес **Барак Обама** – каждую субботу новое обращение президента появляется на официальном сайте Белого дома и на YouTube в аудио- и видеоформате. Правда, сама суть выступлений со времен Рузвельта кардинально изменилась: вместо общения с населением действующий американский президент в основном занят заочной перепалкой с республиканцами.

Шоу одного президента

В Южной Америке приоритет принадлежит покойному лидеру Венесуэлы **Уго Чавесу.** Шоу Alo Presidente («Алло, президент») было запущено 23 мая 1999 года, а последний выпуск вышел в эфир 29 января 2012-го.

Все эти годы Чавес каждое воскресенье в 11 утра появлялся на телеэкранах венесуэльцев. Длительность передачи варьировалась от четырех до восьми часов. Одетый в традиционную для него красную рубашку харизматичный команданте отвечал на вопросы граждан, устраивал телемосты с регионами, выслушивал отчеты министров о проделанной ими работе и пламенно критиковал американских империалистов, мешающих жить и развиваться Боливарианской Республике. Всего в эфир вышло 378 выпусков передачи. Постепенно менялся формат: если сначала Чавес общался преимущественно с простыми венесуэльцами и брал на карандаш их проблемы, успокаивая недовольных и переубеждая оппонентов, то со временем шоу все больше превращалось в философский монолог. Команданте рассуждал о том, что ему было интересно, а также оглашал политические решения правительства. «Алло, президент» – это шоу одного актера. Сравниться в харизме с Чавесом не мог никто из латиноамериканских лидеров, хотя многие пытались.

В Эквадоре **Рафаэль Корреа** запустил программу El Presidente dialoga con el pueblo («Диалог президента с народом»), где общался с экспертами и отвечал на вопросы зрителей, отправляемые через Twitter. В Сальвадоре президент **Маурисио Фунес** попытался пойти по стопам Чавеса с телевизионным проектом Conversando con el Presidente («Разговор с президентом»). После катастрофического провала в эфире программу свернули, а вместо этого запустили радиопередачу с тем же названием. Выходит она также в 11 утра в воскресенье, но длится всего час.

В Бразилии власти выбрали американскую модель: там каждый понедельник в эфир выходит программа Café con el Presidente («Кофе с президентом»). Начало традиции положил **Лула да Сильва,** взявший за правило рассказывать, что сделано за прошлую неделю и что предстоит сделать до конца текущей, а также разъяснять смысл основных решений, принимаемых правительством. Похожая программа выходит в Уругвае – Habla el Presidente, «Говорит президент».

Боливийский лидер **Эво Моралес** попытался пойти по стопам коллег и даже анонсировал будущую радиопередачу, но от этой идеи пришлось отказаться. В отличие от других стран континента, в Боливии испаноязычное население – всего 60 процентов, а более 20 процентов говорит на кечуа. Будучи индейцем-аймара и сторонником равенства, Моралес принял в итоге решение отказаться от собственной программы на испанском.

Разговор вместо монолога

Примеру Латинской Америки последовали соседи – англоязычные страны Карибского бассейна. Но там формат программ близок к российскому. Так, Ральф Гонсалвеш, премьер Сент-Винсента и Гренадин, был частым гостем в шоу «Спроси премьера» на местном радио. Обстановка почти домашняя. Звонки принимал ведущий, находившийся с Гонсалвешем в студии, и публично их озвучивал, после чего премьер давал необходимые разъяснения. Аналогичная программа выходит в эфир и в Сент-Киттсе и Невисе – ее постоянным гостем был предыдущий премьер **Дензил Дуглас.**

Еще больше сходства с российской практикой прослеживается в опыте Сингапура. В сентябре 2014 года премьер Ли Сянь Лун выступил в программе «Спроси премьер-министра» на канале Channel NewsAsia Singapore. Главу правительства буквально засыпали вопросами – их набралось более 700, так что шоу пришлось разбить на две части с перерывом на две с половиной недели. В первой части ведущие принимали телефонные звонки, а также зачитывали послания из Twitter. Во второй части от звонков отказались и принимали только вопросы, присланные на специальный короткий номер.

Большинство мировых лидеров предпочитают общаться со своими гражданами или посредством эпизодических телеобращений, или через интернет. Практически в каждой стране жители могут задать вопрос своему президенту или премьеру через электронную сеть – формат, вполне устраивающий власти. Во многом потому, что позволяет оставить неудобный вопрос без ответа.

Алексей КУПРИЯНОВ.

СТОП-КАДР

Родныя і блізкія тых, хто загінуў у выніку катастрофы парома “Сэволь”, выпусцілі ў неба жоўтыя шары. Так у Паўднёвай Карэі адзначылі жалобны дзень – гадавіну трагедыі, ахвярамі якой сталі 304 чалавекі.

Зацвілі вішнёвыя дрэвы ў адным з прыгарадаў Копенгагена.

ФОТААКНО

Гапак

Гапак – гэта ўкраінскі народны танец, які славіцца заліхвацкімі скачкамі і акрабатычнымі піруэтамі танцораў. Аднак мала хто здагадваецца, што гэтыя скачкі і піруэты – водгукі даўняга баявога мастацтва казакоў. Прынамсі, так сцвярджаюць прыхільнікі баявога гапака – баявога майстэрства, адроджанага ва Украіне 20 гадоў таму. З таго часу казацкая сістэма бою паступова заваёўвае папулярнасць за мяжой. Нядаўна школа баявога гапака адкрыўся ў Польшчы.

ПРОИСШЕСТВИЯ

Собака по кличке Дон прославилась на всю Британию

Оживленный участок трассы M74 был временно закрыт, после того как собака взяла на себя управление трактором, говорится в сообщении, опубликованном управлением дорожной полиции Шотландии на специальной странице в «Твиттере».

Собака по кличке Дон, принадлежащая фермеру Тому Хэмильтону, по-видимому, оперлась на панель управления трактора и вывела его на дорогу. Полицейские и Хэмильтон впоследствии вызволили Дона из машины, врезавшейся в отбойник на разделительной полосе магистрали.

Том Хэмильтон рассказал Би-Би-Си, что отправился на своем тракторе проверить овец в поле возле трассы M74 под Абингтоном в графстве Южный Ланкашир. Как обычно, он взял с собой колли Дона, который сидел рядом с ним на пассажирском месте.

Фермер осматривал ягненка, а когда повернулся, увидел, что его мини-трактор с собакой внутри, проломив изгородь, съезжает по насыпи на шоссе M74. Машина остановилась, только врезавшись в отбойник на разделительной полосе, разбив лобовое стекло.

По словам Хэмильтона, он, вероятно, забыл поставить трактор на ручной тормоз и очень рад, что никто из водителей не пострадал.

Фермер также с радостью узнал, что Дон отделался легким испугом.

НУ И НУ!

Дикие кабаны ведут себя по-свински

Власти Латвии начали борьбу с необычными нарушителями: жителям страны не дают покоя разгуливающие повсюду дикие кабаны. В последнее время животные все чаще стали наведываться в густонаселенные районы Риги. Так, месяц назад одно семейство было замечено на улице Бривибас в районе Юглы (северо-восточной части Риги), сообщал в своем Facebook мэр города Нил Ушаков. Кроме того, имеются задокументированные свидетельства очевидцев, что кабаны также облюбовали столичные кладбища, разоряя могилы, передает латвийское агентство Delfi.

По его данным, проблема гуляющих по Риге семейств кабанов стала столь актуальной, что столичное самоуправление решило создать специальную комиссию по координации охоты. Рабочая группа будет рассматривать различные варианты уменьшения популяции лесных свиней.

СЛОВО ВАТИКАНА

Человеческая семья пережила три огромные беспрецедентные трагедии

Папа Римский Франциск назвал «геноцидом» массовые убийства армян солдатами Османской империи в годы Первой мировой войны. Понтифик выступил во время армянской литургии в соборе Святого Петра в Риме в память о событиях столетней давности.

Глава Римско-католической церкви сказал, что в минувшем столетии «человеческая семья пережила три огромные беспрецедентные трагедии». Первая обрушилась на армянский народ, затем последовали Холокост и преступления сталинизма.

МАЙЦЕ НА ЎВАЗЕ

Эвакуатар будзе працаваць ноччу

ДАІ Цэнтральнага раёна Мінска пачынае акцыю, на якую, паводле слоў дашнікаў, іх падштурхнула мясцовае насельніцтва.

Жыхары шматпавярховак у Цэнтральным раёне сталіцы скардзяцца, што з-за няправільна прыпаркаваных машын ноччу ў іх двары не могуць заехаць машыны хуткай дапамогі, аўтамабілі МНС, і просяць супрацоўнікаў аўтаінспекцыі навесці парадак на дваровых тэрыторыях. Выконваючы просьбы мінчан, адзначаюць у ДАІ, вырашана эвакуяваць машыны, якія прыпаркаваны з парушэннем правілаў, ноччу.

– Ведама, у сілу абставін кожны дзень і па ўсім раёне праводзіць такіх рэйдаў немагчыма, але дзякуючы неабыякавым грамадзянам, якія звяртаюцца ў ДАІ, будзе прасцей вызначаць самыя праблемныя месцы, – адзначаюць у сталічнай Дзяржаўтаінспекцыі.

ДАРЭЧЫ

Выніковая сума штрафу складзе больш за паўмільёна рублёў

У ДАІ нагадваюць, што штраф за парушэнне правілаў паркоўкі і стаянкі складае 180 тыс. рублёў пры першым правапарушэнні і 360 тысяч пры паўторным. Але гэта не канчатковая лічба штрафу. Парушальніку даводзіцца плаціць за «паслугі» эвакуатара, які адбуксуе машыну на ахоўную стаянку: калі з поўнай пагрузкай аўто на эвакуатар, то гэта будзе каштаваць 430 тысяч, калі з частковай – 380 тысяч. [illegible] Зразумела, іх захоўванне там адбываецца таксама за кошт парушальніка: за першыя трое сутак 60 тысяч за суткі, а 4 да 10 сутак – 35 тысяч. За суткі ад 10-га дня і ў наступныя – па 25 тысяч за суткі.

Так што калі вашу машыну «злавіў» эвакуатар, то, мінімум, вам прыйдзецца заплаціць – 620 тысяч. А калі парушэнне паўторнае і пагрузка на эвакуатар поўная, то і ўсе 850 тысяч.

Вольга ГРЫНЯВІЦКАЯ.

ЧУЛІ?

За сто!

У Беларусі 39 ветэранам Вялікай Айчыннай вайны споўнілася больш за 100 гадоў.

Паводле аператыўных дадзеных на 1 красавіка гэтага года, у Беларусі пражываюць амаль 16,8 тысячы ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны, з іх 11,3 тысячы чалавек – удзельнікі вайны, сярод якіх 3 тысячы з'яўляюцца інвалідамі вайны.

НЕРУХОМАСЦЬ

Амаль у пяць разоў менш

У першым квартале 2015 года ў Мінску ўведзена ў эксплуатацыю 28 тысяч кв. метраў жылля для чаргавікоў. За гэты ж перыяд мінулага года для тых, хто мае патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, было пабудавана больш за 130 тысяч кв. метраў жылля. [illegible]

Такую статыстыку апублікаваў Нацыянальны статыстычны камітэт. Што тычыцца агульных аб'ёмаў будаўніцтва жылля, то, згодна з дадзенымі ведамства, у Беларусі за першы квартал 2015 года пабудавана больш за 15 тысяч кватэр агульнай плошчай 1.568.000 кв. метраў. Гэта 30% запланаванага на год жылля. Асноўныя аб'ёмы фінансавання – уласныя сродкі насельніцтва (62,4%) і крэдыты банкаў (24,1%). Як і раней, немалы аб'ём жылля, што ўводзіцца сёння, засяроджаны ў сталіцы. З пачатку года ў Мінску з'явілася 2954 новых кватэры.

ТЫМ ЧАСАМ

У Лагойску пабудуюць мікраён "Спадарожнік" на 3000 жыхароў

Сам горад звяжа з Мінскам хуткасны трамвай, паведамляюць у мясцовым райвыканкаме.

Згодна з праектам развіцця горада-спадарожніка Мінска, ужо да 2020 года ў Лагойску будзе пражываць не менш за 14 тысяч чалавек.

Таксама ў адпаведнасці з горадабудаўнічым праектам «Генеральны план горада-спадарожніка Мінска Лагойска» горад павінен стаць буйным турыстычным цэнтрам.

ИНТЕРЕСНЫЙ СОБЕСЕДНИК

«Уволен за дискредитацию Вооруженных сил...»

Как удалось обманом заманить в Минск Александра Домогарова? Почему Сергей Юрский рекламировал в Москве белорусских актеров? Из-за чего минчане готовы смотреть на Сергея Безрукова только во Дворце Республики? Как порванный железнодорожный билет принес личное счастье? На эти и многие другие вопросы отвечает продюсер Андрей ЧЕРНЫЙ.

– Говорят, что в бизнес приходят из любых профессий. А откуда пришли вы?

– А я из армии. Закончил военную академию и по распределению попал в топографическую часть, которая базировалась в Минске. Но там царило такое раздолбайство!.. Многие офицеры с утра до вечера резались в компьютерные игры. Моя офицерская зарплата составляла всего 50 долларов, половина которых уходила на съем квартиры. Развал был полнейший. Но из армии просто так не отпускают... Пришлось пойти на конфликт с вышестоящим офицером, чтобы уволили за дискредитацию Вооруженных сил.

– А как попали в армию?

– Отец был военным. Наверное, под его влиянием я и поступил в Суворовское училище. Но в первый же день пожалел о своем выборе: не люблю, когда меня запирают в какое-то пространство и командуют. Однако пришлось терпеть два года.

Я хотел, чтобы моя работа была связана с заграницей и иностранными языками. Поэтому в 1992 году решил поступать на восточный факультет Московского военного института, где готовили переводчиков и разведчиков. Военный институт был одним из самых престижных вузов СССР. Экзамены сдал на "отлично", но не поступил – блата не было.

– Но Россия тогда уже была независимой. А если бы вам пришлось работать против Беларуси?

– Самоидентификация пришла со временем. Где-то ближе к середине двухтысячных, когда я начал ощущать себя белорусом. Хотя в советское время мой отец преподавал в Калининской военной академии и организовал там класс для детей других военных-белорусов. Он преподавал там белорусский язык. Я до сих пор чувствую вину, что не говорю на белорусском.

По национальности я белорус, но родился в литовском Паневежисе и вместе с семьей много колесил по Советскому Союзу. В школе нас учили, что мы живем в интернациональной стране. Зомбирование шло на высочайшем уровне.

– Поэтому тогда, в начале 1990-х, вы продолжили военную карьеру?

– С оценками, которые я получил в Москве, меня взяли на филологический факультет Тверского университета. Чтение всегда было моим любимым занятием, а "Хоббит" – первой книгой, по которой я научился читать. Любил перечитывать Гоголя и Стивена Кинга, сам пытался писать рассказы ужасов. Еще мечтал выйти и поставить в кино «Властелина колец». Но меня опередили *(смеется)*.

Хотя у меня гуманитарный склад ума, считаю, что филфак – это не профессия для мужчины. Поэтому переждал в Твери год и в 1993-м поступил в Минске в Военную академию. Специальность – "автоматизированные системы управления". У нас был хороший факультет с нормальными демократичными преподавателями.

– Но говорите, что вас не тянуло в армию. Зачем тогда делали военную карьеру?

– Есть такое слово "надо". Сначала надо было получить диплом, затем надо отработать распределение. Потом понял, что ни диплом, ни золотая медаль не гарантируют тебе успеха в жизни. Порой наибольших достижений добиваются двоечники и троечники – люди с другим отношением к жизни, до которых не достучались преподаватели. А те, до кого достучались, становятся винтиками большого государственного механизма, должны устроиться на работу и кому-нибудь подчиняться. Государству с авторитарным правлением невыгодно, чтобы человек чувствовал себя свободным и стремился зарабатывать больше. Когда пришло это понимание, возникла острая потребность – стать свободным и ощутить себя гражданином той исторической части земли, к которой я кровно принадлежу.

– Из армии вы ушли в бизнес?

– Да, два года я работал с отцом, который тоже ушел из армии. Отправляли в Россию белорусские товары народного потребления: фарфор, хрусталь, керамику. Но отец был очень доверчивым человеком, поэтому его очень часто «кидали». А поскольку я являлся его подчиненным, нас «кидали» вместе *(смеется)*. Особо ничего мы не заработали. В конце концов папа перешел преподавателем в военную академию. А я случайно попал в театральную сферу. Это был 2002 год. Один из моих знакомых предложил поставить детскую новогоднюю сказку, показать ее 30 раз за месяц и много заработать. Я загорелся этой идеей, одолжил деньги... и прогорел *(смеется)*. Потому что все делал неправильно.

– Благодаря вам в Минск приезжают российские звезды – от Домогарова до Боярской. А с театрами, где они работают, сложно договориться?

– Чаще всего достаточно просто. Я звоню в театр, представляюсь и говорю: «Хочу привезти в Минск ваш спектакль, чтобы его посмотреть. Разрешите прийти». Если постановка нравится, начинаются переговоры.

– А если не нравится?

– Тогда приходится отказываться. Даже если на сцене звезды. Однажды забраковал «Безумный день, или Женитьбу Фигаро» в «Табакерке» *(Московский театр-студия под руководством Олега Табакова. –* ***Авт.****)*. На сцене сам Табаков, его жена Марина Зудина, Сергей Безруков, а меня «не цепляет». Слишком много пафоса.

– Неужели все получалось без проблем?

– Театр Моссовета мы вытянули в Минск хитростью. Дело в том, что я никак не мог пообщаться с Валентиной Тихоновной Панфиловой, директором этого коллектива. Звоню в приемную – просят, чтобы перезвонил, якобы идет совещание. Затем просят прислать письмо, другое... Короче, начали красиво футболить. Я попробовал связаться с директором через актеров – Андрея Ильина, Олега Меньшикова. Директор этого актера даже рекомендовал меня Валентине Тихоновне. Прошел год. Я собрался и поехал в Москву на спектакль «Странная история доктора Джекила и мистера Хайда». Панфилова вроде бы в театре, но никто не может ее найти. Я пошел в зал. Начался спектакль, на сцене Домогаров. Я достаю видеокамеру и начинаю снимать. Сразу подбегает администратор и говорит, что снимать запрещено. «А мне разрешили!» – смело вру я. «Кто?» – спрашивает администратор. «Валентина Тихоновна Панфилова!» Администратор убегает, скоро возвращается и с возмущением говорит: «Она вам ничего не разрешала!» – «Ах, она здесь?! Тогда ведите меня к ней!» Так и состоялось наше знакомство. А в итоге Театр Моссовета с Домогаровым приехал в Минск, где не был 36 лет.

– Гастроли московских театров вам финансово выгодны?

– В таком бизнесе можно получить выгоду, если собрать аншлаг. Чтобы выйти в плюс, нужно продать более 70 процентов билетов. Причем это должен быть как минимум зал на тысячу зрителей. Например, Музыкальный театр, где всего 700 мест, нам не подходит: затраты не окупятся.

– То есть логика простая: выбираете хороший спектакль, снимаете большой зал, делаете классную рекламу, а потом подсчитываете доходы?

– Если бы все было так просто... В этом месяце мы привозим в Минск два спектакля Московского театра юного зрителя, которые поставил режиссер Кама Гинкас: «Леди Макбет нашего уезда» и «Скрипка Ротшильда». Гинкас – живой классик, «Скрипка» отмечена «Золотой маской», самой престижной российской театральной премией. Но те зрители, для которых эти факторы важны, не всегда могут себе позволить купить билеты. А те, кто имеет деньги, ориентируются на популярное лицо. Поэтому они пойдут не на Гинкаса, а на Елизавету Боярскую, звезду «Иронии судьбы» и «Адмирала».

Существует еще одно обстоятельство. Многие из тех, кому билеты по карману, почему-то имеют местечковый, провинциальный менталитет. Им важно не только звезда, но и пафосное место, где эту звезду можно увидеть. Например, мы показывали в ДК МАЗ спектакли Театра сатиры с Александром Ширвиндтом и Михаилом Державиным, Олега Меньшикова с моноспектаклем «1900», Сергея Безрукова с его «Хулиганом». Собрать публику было безумно тяжело, поскольку для них ДК МАЗ – непрестижная площадка. Тогда мы пошли на эксперимент. Снова привезли «Хулигана», показали его во Дворце Республики и собрали два аншлага. Хотя там вместимость зала 2,5 тысячи.

– Кто из звезд вас особенно удивил? Не на сцене, а в жизни.

– Старая школа: Игорь Костолевский, Сергей Юрский, Вениамин Смехов. Смехов, вернувшись в Москву, позвонил и поблагодарил за прием и отношение. А Юрский сам попросился на наш спектакль «Дзяды», а в конце первым среди зрителей встал и громче всех кричал «Браво!». Затем пошел за кулисы, благодарил актеров. Потом выступал на «Эхо Москвы» и рассказывал о нашем спектакле...

– Раз мы уже заговорили о «Дзядах», не могу не спросить: Театр Ч., который вы основали, приносит вам доход?

– В первую очередь это проект для души. Когда-то мой друг из Питера привез в Минск спектакль «Сирано де Бержерак» с Безруковым. Я был впечатлен организацией: все, от музыки до промопродукции, было подготовлено на высочайшем уровне. Точно так же хотел работать и я. Например, к «Дзядам» мы вместо программки сделали целую книжечку, из которой зрители могут почерпнуть информацию и о Мицкевиче, и о его эпохе.

Конечно, мы всегда стараемся, чтобы оба наши проекта («Дзяды» и «Матухна Кураж») себя окупали. Но «Дзяды» изначально были очень дорогостоящим проектом, куда были приглашены очень известные постановщики из Литвы. Мы ездили на фестивали, чтобы раскрутить свое имя и бренд. Этих затрат можно было избежать. Поэтому затраты на «Дзяды» я еще не отбил. И вряд ли отобью. Но заработать на следующей постановке реально.

– Какие планы на будущее?

– Несмотря на финансовые трудности, очень хочется поставить роман Терри Пратчетта «Стража! Стража!». Но пока я не нашел режиссера-единомышленника. Договор о праве на постановку мы подписали еще при его жизни *(известный английский писатель умер 12 марта 2015 года. –* ***Авт.****)*. Раньше я показывал договор и говорил: «Даже если я не поставлю спектакль, у меня есть автограф Пратчетта!».

– Мы поговорили с вами об армии, театре и деньгах, но совсем не затронули вашу личную жизнь.

– А она тоже связана с театром. С моей будущей женой мы познакомились благодаря фестивалю «Белая Вежа», который проходит в Бресте. Я должен был уезжать, уже выселился из гостиницы, а тут организаторы устроили праздник – отмечали окончание фестиваля. Я присоединился к ним. А мой куратор ходит по пятам: «Андрей Викентьевич, поезд скоро! Машина ждет». Говорю ему: «Отстать, Женя, мы остаемся». Взял у него билет на поезд и при всех порвал. Местные актеры устроили овацию. В итоге я уехал в Минск назавтра, а в тот день познакомился с будущей женой. Скорее всего, если бы поехал вовремя, эта встреча не состоялась бы.

– Что бы вы посоветовали тем людям, которые мечтают достичь успеха?

– Надо ломать стереотипы и чувствовать себя свободным. В идеале – делать что-то для души и одновременно зарабатывать деньги.

– А если такое совмещение невозможно?

– Тогда вы будете просто зарабатывать деньги и тратить их на то, что вам нравится.

Беседовал Максим ПЛОТНИКОВ.

ЗА РУЛЕМ

По чьей вине заржавела новая Audi?

Владелец Audi Q5 судится с дилером, полагая, что сотрудники сервисной станции повредили дорогой автомобиль. И уверяет: когда владельцы этого премиум-бренда проверят состояние днища кузова своих машин, судебных дел может стать больше.

«В щели палец пролазит!»

В редакцию «Народной Воли» обратился директор компании «Вымпекс Кроун».

«Помогите разобраться в ситуации, – начал разговор **Владлен Шкадинский.** – *У автомобиля Audi Q5, приобретенного у официального дилера «Автосалон AV», отслаивается защитное покрытие днища – в щели палец пролазит! Поскольку нигде, кроме сервисной станции, машина не обслуживалась, причина может быть в несоответствующем оборудовании или же конструктивных недостатках самой машины».*

Автомобиль премиум-бренда Audi Q5 2012 года выпуска был приобретен для нужд компании в белорусском автосалоне в мае 2012 года за 441,2 миллиона рублей.

«Это не первый новый автомобиль, которым владею, – рассказывает Шкадинский, – *поэтому привычка ездить на обслуживание в сервисный центр выработалась давно. Отъездив на машине первую зиму, поставил перед механиками задание – визуально обследовать днище и сделать диагностику подвески. Вердикт: «замечаний нет». Знаю, что бренд славится хорошим кузовом, но, поскольку клиентов в ремзону не пускают, взял на вооружение принцип «доверяй, но проверяй». После второй зимы загнал свой Q5 на эстакаду, чтобы увидеть состояние днища своими глазами».*

По словам нашего собеседника, эстакада находилась на автостоянке, посмотреть, как выглядит новый кроссовер снизу, подошел сторож. И тут же начал тыкать пальцем: *«А вот здесь прямо как в моих «Жигулях»...»*

«Сравнение со старым автомобилем российского автопрома рассмешило, – вспоминает Шкадинский. – *Я решил, что у дедушки со зрением плохо. Когда увидел отслоение защитного покрытия, был удивлен».*

Домкрат или подъемник?

Сегодня дефекты на днище описаны экспертом. На четырех участках, предназначенных для подъема автомобиля, обнаружено *«наличие повреждений защитного эластичного ПВХ-покрытия со схожим механизмом образования».*

«Дефект заметный: расслоение защитного покрытия на ребрах автомобиля – в местах поддомкрачивания. Значит, повреждение нанесено на подъемнике», – уверен Шкадинский.

Штатный домкрат, по словам автовладельца, которым он пользовался, меняя колеса самостоятельно, не повреждает автомобиль – *«место поддомкрачивания – за ребром жесткости».* Вывод – покрытие повредили адаптеры подъемника, «цепляющие» автомобиль под ребро: конструктивная деталь машины не выдержала давления. Якобы во время первого обращения на сервисную станцию по вопросам образования дефекта механики удивленно разглядывали повреждения и даже обнаружили похожие на других автомобилях Audi, находящихся в ремонтной зоне.

Представители автосалона не согласились с претензией. Как следует из ответа специалистов автосалона, *«продавливание покрытия в данных местах является нормальным, не влияющим на безопасность и долговечность эксплуатации автомобиля».* На основании этого заключения в ремонте отказано.

Что сказал эксперт

Отстаивая свою точку зрения, руководство автосалона обратилось к эксперту, предложив обследовать автомобиль на предмет возникновения дефекта. Подтвердив существование нарушений целостности защитного покрытия, трещины и смещения, обнажившие металл, специалист пояснил: дефекты образованы в результате внешних механических воздействий. Причем задолго до официального обращения клиента. Как следует из заключения эксперта, попавшего в распоряжение «Народной Воли», в течение *«относительно длительного периода эксплуатации автомобиля без проведения необходимых ремонтно-восстановительных работ»* дефект медленно, но упорно увеличивался. В настоящее время повреждения *«имеют вид раскрытых слоев покрытия и смещения самого материала в результате внешнего механического воздействия в направлении снизу вверх».*

По мнению эксперта, при использовании подъемников, которыми располагает сервисная станция, *«контактирование элементов данных типов подъемников с исследованными участками автомобиля исключается».* Делая окончательный вывод, специалист предположил: повреждения могли быть нанесены в ходе работ на иных сервисных станциях.

Кто прав?

Добиваясь справедливости, Шкадинский обратился с иском в Экономический суд г.Минска, в ходе рассмотрения которого могут быть выяснены и иные причины возникновения дефекта.

Отметив, что предоставленное ответчиком заключение проведено в форме исследования, а не экспертизы и содержит *«ряд недостатков»,* представитель истца адвокат **Алина Калиновская** подчеркнула: в ходе суда будет заявлено ходатайство о проведении независимой экспертизы. Пока же, изучив заключение эксперта, приглашенного автосалоном, она не может понять: если дефект возник длительное время назад и наверняка был замечен мастерами дилерской станции во время обслуживания машины, почему на него не обратили внимание клиента? Не заметили или ржавчина на Audi действительно в порядке вещей?

Мнением по поводу спорной ситуации поделился председатель автомобильной ассоциации БАА **Сергей Михневич**. Отметив, что *«ответ на вопрос, по чьей вине поврежден автомобиль, может дать только суд»,* руководитель БАА пояснил: клиенты, недовольные машиной или обслуживанием, не редкость в автосалонах, однако менеджеры обязаны минимизировать конфликт – за исключением случаев *«потребительского экстремизма»,* когда клиент требует невозможного.

При выявлении проблем *«системного характера»* дилер сообщает о них производителю. Формируя базу типичных неисправностей, в которой фиксируются системные проблемы, завод может объявить акцию по отзыву автомобилей конкретной марки или же финансирует их ремонт.

«Работа с отзывными автомобилями выгодна автодилеру, – пояснил специалист, – *поскольку оплачивается производителем. Дорожа репутацией, любой игрок автобизнеса будет убеждать завод оказать клиенту необходимую гарантийную поддержку. Но, насколько мне известно, в описанной вами ситуации белорусский автосалон обращался на концерн Audi и получил отказ. Не исключено, что повреждения мог нанести владелец автомобиля, решив заменить колеса самостоятельно».*

Разыскиваются пострадавшие

Михневич прав: точку в споре может поставить только суд. О котором Шкадинский надеется сообщить владельцам Audi, столкнувшимся с аналогичной проблемой. Разговаривая с корреспондентом, хозяин дефектной машины несколько раз повторил: в присутствии руководителя дилерской СТО он осматривал находившиеся там автомобили с такими же следами ржавчины. Если это так, у завода может появиться возможность заговорить об отзыве ряда автомобилей Audi.

«Народная Воля» следит за развитием событий.

Елена АНКУДО.

РЕГИСТРАТУРА

Не таблетки, а правильный образ жизни

Инфаркты, инсульты и другие заболевания сердечно-сосудистой системы занимают ведущее место среди всех причин смерти в большинстве экономически развитых стран мира. В Беларуси болезни системы кровообращения занимают первое место среди причин инвалидности.

Белорусские кардиологи отмечают, что рост заболеваемости и смертности от болезней системы кровообращения в нашей стране обусловлен старением населения, финансово-экономической ситуацией, которая негативно сказывается на настроении людей: растут психоэмоциональные нагрузки, и это отражается на состоянии сердца и сосудов. «Сердечные» проблемы вызваны также неправильным питанием и неправильным образом жизни – белорусы много курят, злоупотребляют алкоголем, ведут малоподвижный образ жизни, страдают избыточной массой тела.

В то же время результаты многочисленных исследований свидетельствуют о том, что основными причинами увеличения смертности в трудоспособном возрасте являются неадекватное отношение пациентов к своему здоровью, отсутствие мотивации к лечению (58% случаев). А также злоупотребление алкоголем (до 50%); несвоевременное обращение за медицинской помощью (около 14%); наличие сопутствующей патологии, отягощающей прогноз (10%), чаще всего – сахарного диабета II типа и цирроза печени алиментарно-токсического генеза.

Если бы белорусы более внимательно относились к собственному здоровью, то и статистика смертности от болезней сердца была бы иной. Специалисты ВОЗ отмечают: самый практичный и наименее дорогостоящий путь профилактики болезней сердца и сосудов – это не медицина, а здоровый образ жизни. Многочисленные научные исследования доказывают: за счет лекарственной терапии и клинических вмешательств смертность от сердечно-сосудистых заболеваний может быть снижена только на треть. А 2/3 снижения смертности обеспечит как раз таки приверженность здоровому образу жизни.

К СЛОВУ

7 правил здорового сердца

Комитетом Европейского общества кардиологов разработаны основные задачи профилактики сердечно-сосудистых заболеваний у здорового человека:

– систолическое артериальное давление ниже 140 мм рт.ст.,
– отказ от употребления табака,
– уровень общего холестерина ниже 5 ммоль/л,
– холестерин липопротеидов низкой плотности ниже 3 ммоль/л,
– ходьба по 3 км в день или 30 минут любой другой умеренной физической активности,
– ежедневное использование не менее 5 штук фруктов и овощей,
– борьба с ожирением и профилактика сахарного диабета.

Ольга ГРИНЕВИЦКАЯ.

РЭЦЭПТ

Прадукты, якія нельга есці на галодны страўнік

1.Цытрусавыя. Яны могуць справакаваць алергію, а таксама гастрыт. Таму перад тым, як выпіць шкляначку апельсінавага соку, рэкамендуецца паснедаць аўсянкай,

2.Бананы. У іх утрымліваецца шмат магнію, які рэгулюе дзейнасць сардэчна-сасудзістай сістэмы. Ужываючы іх нашча, вы рызыкуеце парушыць кальцыева-магніевы баланс.

3.Сырая гародніна. Кіслоты, якія ўтрымліваюцца ў сырой агародніне, могуць раздражняць слізістую абалонку страўніка. Гэта пагражае язвай і гастрытам.

4.Ёгурт. Як ні дзіўна, у гэты спіс трапіў і ёгурт. Раніцай арганізм не мае патрэбы ў ёгуртавых бактэрыях і спраўляецца сам. Таму карысць ад ёгурту нашча роўная нулю. Яго лепш ужываць праз 2 гадзіны пасля сняданку або ўвечары.

5.Халодныя напоі. Халодныя напоі не могуць запусціць належным чынам працэс стрававання з раніцы. Лепш замяніць іх ледзь цёплымі.

6.Салодкія прысмакі. На пусты страўнік есці прысмакі нельга, так як падстраўнікавая залоза не ў стане пасля абуджэння выпрацоўваць належную колькасць інсуліну. Злоўжыванне з раніцы салодкім павышае ўтрыманне цукру ў крыві.

7.Кава. Негатыўна можа адбіцца на вашым здароўі і кава нашча. Бо кава раздражняе слізістую абалонку страўніка, і ён выпрацоўвае страўнікавы сок. Праз некаторы час можа развіцца гастрыт.

ЧУЛІ?

Старасць надыходзіць у 74 гады

Супрацоўнікі Міжнароднага інстытута прыкладнога сістэмнага аналізу ўпэўнены, што адлічваць старасць з 65 гадоў, як гэта прынята цяпер, няправільна. Навукоўцы правялі даследаванне і прыйшлі да высновы: усё змянілася. Свой пункт гледжання яны выклалі ў часопісе PLoS One.

Паводле звестак даследавання, старасць трэба вызначаць па тым, колькі гадоў засталося пражыць чалавеку. Яшчэ 200 гадоў таму людзей, якія дажылі да 60 гадоў, лічылі вельмі старымі. Сёння ж мужчыны і жанчыны такога ўзросту вядуць даволі актыўны лад жыцця. Таму старасць цяпер надыходзіць толькі ў 74 гады. Прынамсі, гэта датычыцца амерыканцаў і еўрапейцаў, народжаных у перыяд з сярэдзіны 40-х па 60-я гады мінулага стагоддзя. Спецыялісты лічаць: калі меркаванне аб старасці зменіцца, пажылых людзей адразу стане менш.

ПРЯМАЯ ЛИНИЯ

Как не подорвать здоровье на даче

В «Народной Воле» прошла «прямая линия» со специалистами медицинского центра «ЛОДЭ» – заведующей терапевтическим отделением Людмилой Андреевной ГУЛЕВИЧ и врачом-терапевтом высшей категории Ириной Степановной ВИНОГРАДОВОЙ. Почему полоть грядки лучше стоя на коленях? Можно ли «заблокировать» спину перед началом дачных работ? Как долго можно работать в огороде, не нанося вреда собственному здоровью? Врачи ответили на эти и другие вопросы читателей.

На колени...

– Добрый день! Нина Дмитриевна беспокоит. Хотела бы задать вопрос врачам «ЛОДЭ». Мне почти 70 лет. Когда начинается дачный сезон, много работаю на участке, опухают суставы на пальцах. Раньше спасалась листом капусты: оборачивала на ночь – и опухоль исчезала к утру. Но прошлым летом не помогало. Что посоветуете?

– Меньше работать и не нагружать суставы рук. Скорее всего, у вас артроз мелких суставов кисти. Чрезмерную физическую нагрузку ваши суставы не терпят – воспаляются, отсюда отеки и боли. Если боль в кисти возникает постоянно, желательно проконсультироваться с ревматологом.

– Людмила Андреева, Ирина Степановна, объясните, пожалуйста, почему нельзя копаться в огороде, сидя на стульчике. Я была на приеме у невролога, и он посоветовал работать на даче в наколенниках.

– Самой вредной для работы на даче является всем известная «поза дачника». Нельзя пропалывать грядки, согнувшись в пояснице. Когда голова находится все время внизу, давление поднимается, а когда человек выпрямляется, давление может резко упасть, что вызывает головокружение и потемнение в глазах. Такие перепады давления могут приводить к ухудшению мозгового кровообращения. И это может быть даже у здоровых людей. Если же вы гипертоник, то работать в такой позе категорически запрещается из-за большого риска развития гипертонического криза и даже инсульта.

При этом же положении неизбежно страдает и позвоночник.

Многие садоводы пропалывают грядки, сидя на низком стульчике. Однако и в этом случае позвоночник неправильно изгибается, что способствует возникновению боли в спине.

Самая правильная поза, которая считается физиологичной и для позвоночника, и для головы, – это стоя на коленках. Но колени тоже надо обезопасить: купить наколенники и надевать их, когда идете работать в огород.

– Сидя на корточках можно копаться в огороде?

– Тоже нежелательно. При таком положении происходит сдавливание вен и артерий, нарушается венозный отток, следствием чего может стать варикозное расширение вен, появление «звездочек».

Людям с варикозным расширением вен перед работой на участке желательно надевать лечебные компрессионные гольфы, периодически в течение дня обливать ноги прохладной водой, а во время отдыха приподнимать ноги (можно подложить под них подушечку или валик).

Всем дачникам, которые не хотят подорвать здоровье на даче, достаточно соблюдать несколько простых правил. Работая, каждый час делать перерыв на 10 минут. В перерывах между работой лучше посидеть в тенечке, выпить немного воды. Это защитит организм от перегревания и обезвоживания, которые нарушают работу сосудов.

Без блокады

– Добрый день! Хотела бы услышать совет врачей вот по какому поводу. У меня грыжа в позвоночнике. Недавно мне сделали блокаду, боль ушла. А можно с грыжей работать на дачном участке?

– Конечно, спину лучше поберечь. Но если такой возможности нет, следите за нагрузками.

Как беречь спину в огороде при вашей ситуации, невролог, наверное, вам говорил. Желательно меньше нагибаться, поэтому лучше пользоваться садовым инвентарем с длинными ручками. На «высокие» лопаты, тяпки можно также опереться, чтобы передохнуть. Такая поза разгружает спину.

Никогда не наклоняйтесь, чтобы поднять тяжелый предмет. Также нельзя поднимать груз рывком. Присядьте с выпрямленной спиной, затем возьмите груз обеими руками и так же, не сгибаясь, встаньте. Груз должен быть не более 5–6 килограммов.

При серьезных проблемах с позвоночником лучше работать в ортопедическом корсете. Можете защитить спину подручными средствами: сложите простыню в несколько слоев в виде кушака шириной 25–30 сантиметров, оберните им поясницу и закрепите.

– Можно ли делать блокаду позвоночника как профилактику перед началом работ в огороде?

– Нет, конечно! Блокада очень серьезная процедура, для проведения которой нужны медицинские показания. Работа на грядках к таковым не относится.

От недосыпания до сердечных проблем

– Добрый день! Вера Ивановна беспокоит. Мне 67 лет. Скажите, пожалуйста, нормальное ли у меня артериальное давление, если верхний показатель 110, а нижний – 55–57?

– Это обычное ваше давление, или оно понизилось недавно?

– Обычное 120/70, 130/80. А сейчас понизилось, и чувствую я себя не очень хорошо: появились слабость, недомогание, головокружение.

– Ничего не бывает без причины, и если давление понизилось или понижается слишком часто, то организм сигнализирует о том, что что-то не в порядке. Надо выяснить причины низкого давления. А они могут быть разные, от банального недосыпания или переутомления вплоть до серьезных нарушений сердечного ритма: когда сердце перестает правильно работать, давление может снижаться. Вам надо пройти обследование, сдать анализы.

– Из Борисова беспокоят. Подскажите, пожалуйста, как можно повысить нижнее, сердечное, давление, у меня оно может опускаться до 50?

– Сколько вам лет и как давно такие низкие цифры давления?

– Мне 64 года. Раньше у меня давление было высокое, начала принимать таблетки от гипертонии, и давление стало совсем низким. Но не скажу, что я очень плохо себя чувствую.

– Вам нужно подобрать оптимальную дозу препарата. Лучше это сделать с лечащим врачом.

«Статиновая» подушка безопасности

– Звоню на прямую линию. Скажите, пожалуйста, что делать, когда повышен холестерин (биохимия показала)?

– Лет вам сколько?

– 58.

– Для полноты картины следует еще сделать такой анализ, как липидограмма, который позволяет оценить не только общий уровень холестерина, но и другие его параметры.

Холестерин, с одной стороны, помогает нам жить – это строительный материал для клеток нашего организма. В том числе холестерин участвует в образовании желчных кислот, которые нужны нам для пищеварения, а также в образовании половых гормонов. Но когда его показатели выходят за рамки допустимого (норма – 5 ммоль/л) и нарушается пропорция «хороших» и «плохих» его переносчиков, велика вероятность образования в сосудах бляшек, которые сужают просвет сосудов и затрудняют ток крови. Оторвавшись от стенки сосуда, бляшка может закупорить артерию, а это путь к инсульту и инфаркту.

Когда уровень холестерина высокий, надо проводить мероприятия, направленные на его снижение. В вашем случае это прием лекарственных препаратов группы статинов. Они блокируют фермент, который участвует в образовании холестерина.

– Эти лекарства надо пить пожизненно? Мне бы не хотелось, я постоянно принимаю таблетки от давления.

– Ваши страхи неоправданны. Вы можете принимать лекарства от давления, аритмии, но если ваш атеросклероз будет прогрессировать, если сосуды будут зарастать бляшками, то велика опасность возникновения острой сосудистой патологии – инфаркта или инсульта. Поэтому еще одна таблетка, которую вам надо будет принимать только один раз в день, вреда не принесет. Доказано, что статины помогают уберечь человека от грозных осложнений атеросклероза, реально сохранить жизнь. Это такая своеобразная подушка безопасности для сердца и сосудов.

– Но мне в поликлинике сказали, что, принимая статины, надо периодически делать какой-то печеночный анализ...

– Видимо, речь идет об анализе крови на так называемые печеночные ферменты.

Да, действительно, работая со старыми поколениями статинов, мы иногда видим их побочный гепатотоксический эффект. Но сегодня на рынке появились препараты, которые полностью лишены этих побочных эффектов. Пациенты принимают их годами, и, как правило, никаких изменений печеночных проб или других параметров мы не наблюдаем.

– А диетой холестерин нельзя снизить?

– По данным разных исследований, соблюдение самой строгой диеты – это всего лишь 15 процентов успеха.

Холестерин имеет как бы двойное происхождение: синтезируется в печени и попадает в организм с пищей. Особенно его много в жирных продуктах животного происхождения. И если таких продуктов в рационе много, то содержание холестерина в крови увеличивается. В таких ситуациях лучше обходиться без сливочного масла, без жирной сметаны, майонеза, свинины. Но случается, что человек придерживается очень жесткой диеты и все равно имеет высокий уровень холестерина. Тогда его нужно понижать статинами. Народные методы будут неэффективны.

– Скажите, пожалуйста, а может повышенный холестерин стать причиной аритмии?

– Причиной – нет. Но если вы страдаете аритмией сердца, то должны следить за уровнем холестерина в крови. Потому что при аритмии есть дополнительная опасность тромбообразования, и, если тромб образуется в том сосуде, в котором есть атеросклеротическая бляшка, это может ускорить наступление инсульта.

Опасный укус

– Ирина Степановна, Людмила Андреевна, у меня вопрос по поводу клещей. Наш дачный поселок находится рядом с лесом. Раньше это было не так актуально, а сейчас с каждым годом мы наблюдаем нашествие этих кровососов, страшно ходить в лес. В семье наших соседей случилась беда: хозяина укусил клещ, и он заболел болезнью Лайма, сейчас заболевание в хронической стадии, он постоянно находится на лечении. Есть ли прививки от клещей?

– Против болезни Лайма вакцина не разработана.

Ситуация, о которой вы говорите, скорее всего, возникла потому, что человек вовремя не обратился к врачу.

После того, как вы обнаружили на теле клеща и удалили его, необходимо обязательно обратиться в поликлинику. Существует профилактическое лечение, которое назначается и взрослым, и детям и застраховывает от этого заболевания. При заражении болезнью Лайма в 70 процентах случаев на месте укуса появляется участок покраснения кожи, который увеличивается.

Если болезнь Лайма вовремя диагностируется, то полностью вылечивается. Без лечения болезнь прогрессирует, переходит в хроническое течение, а в ряде случаев приводит к инвалидности. Еще один способ определить наличие заболевания – сдать анализ крови. Правда, сдавать кровь сразу после укуса клеща не надо – анализы ничего не покажут. Не ранее, чем через месяц, можно исследовать кровь на болезнь Лайма.

– Из города Калинковичи вас беспокоят. Скажите, пожалуйста, можно ли избавиться от жала после укуса пчелы? Как быстро развивается отек Квинке или анафилактический шок и как определить эту угрозу? Дело в том, что у нас на даче в прошлом году умерла женщина после укуса пчелы, и говорят, что она просто поздно обратилась к врачу.

– Когда пчела кусает, она впрыскивает под кожу яд. Вынуть жало из кожи довольно трудно. Пчелиный укус опасен для людей с аллергической реакцией на пчелиный яд. Но человек ведь может и не знать об этом. Поэтому в дачной аптечке обязательно должны быть антигистаминные препараты, прием которых обязателен при первых же признаках аллергии. При развитии у пострадавшего анафилактической реакции необходимо вызвать «скорую помощь».

Таблетка под рукой

– На даче мы в большей степени отдыхаем, чем работаем. Но ситуации случаются разные. Подскажите, какие препараты должны быть в аптечке.

– Безусловно, на даче иметь при себе средства первой помощи необходимо.

В аптечке обязательно должны быть лекарства от аллергии (антигистаминные препараты), средство от обморока (нашатырный спирт), обезболивающие препараты, адсорбенты. Конечно же, под рукой всегда должен быть перевязочный материал и антисептические средства: бинт, вата, йод, зеленка, перекись водорода, особенно если вы едете на отдых с детьми. Обязательно проверяйте срок годности препаратов.

Поскольку на дачу обычно уезжают на целый сезон, то не помешает пройти медицинское обследование перед отъездом: проконсультироваться у терапевта, сделать электрокардиограмму, сдать анализы и добавить в аптечку препараты, назначенные лечащим врачом.

– Если вдруг человек потерял сознание, а врача на даче, естественно, нет – какая первая помощь должна быть оказана пострадавшему?

– Действовать надо быстро, потому что причины обморока могут быть разные. Желательно, чтобы кто-то помогал человеку, потерявшему сознание, а кто-то вызывал «скорую».

В первую очередь пострадавшего надо уложить на спину, расстегнуть воротник и устроить сквозняк, чтобы обеспечить нормальный доступ свежего воздуха. Следует приподнять ему ноги: это обеспечит максимальный приток крови к головному мозгу. Следует поднести к носу нашатырный спирт, если его нет, то побрызгать в лицо обычной водой. Обязательно контролировать пульс на больших артериях на шее. Если пульс не прощупывается и зрачки на свет не реагируют, необходимо начинать реанимационные мероприятия: искусственное дыхание и массаж сердца.

Витамин солнца

– Уважаемые Людмила Андреевна и Ирина Степановна, ответьте на такой вопрос. У меня проблемы со щитовидкой: узлы, кисты, – но пока их не советуют удалять. Есть ли противопоказания с таким диагнозом для пребывания на солнце? И есть ли противопоказания для загара после 40 лет? Люблю на даче позагорать

– Солнце – стимулятор роста. И под воздействием солнечных лучей могут подрасти и узлы в щитовидной железе. Поэтому, конечно, загорать нежелательно, ваш диагноз – это прямое противопоказание для загара. Если находитесь на солнце, шею лучше защитить платком.

На даче все должно быть в меру: и работа в огороде, и отдых на солнышке. Мы ведь какую пользу ищем от загара? На солнце в организме вырабатывается витамин D. Но достаточно провести на солнышке15 минут в день – и суточная потребность в витамине D будет обеспечена. А чрезмерное пребывание на солнце приносит больше вреда, чем пользы. Происходит фотостарение кожи. О вреде загара с 12.00 до 16.00 знают абсолютно все, такой загар вызывает не только старение, но и рак кожи. Онкологи давно заметили, что выявляемость рака выше осенью, когда люди возвращаются с отдыха. Загореть можно и в тени, и под зонтиком, ведь в воздухе и так много рассеянного ультрафиолета. При этом не надо забывать об использовании солнцезащитных средств.

Мария ЭЙСМОНТ.

МЕДДАВЕДКА

Прышчэпкі дазваляюць прадухіляць эпідэміі

Планавая імунізацыя дазволіла знізіць у Беларусі захворванне на краснуху, адзёр і эпідэмічны паратыт да адзінкавых выпадкаў, паведамляе Рэспубліканскі цэнтр гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя.

Статыстыка сведчыць, што за апошнія 30 гадоў захворванне на коклюш знізілася ў 47 разоў – да 4,0 выпадку на 100 тысяч насельніцтва, на эпідэмічны паратыт ў 8131 разоў – да 0,04 выпадку на 100 тысяч. Поліяміэліт не рэгіструецца ў нашай краіне ўжо з 1965 года. Дыфтэрыя і слупняк не рэгістраваліся апошнія некалькі гадоў.

Спецыялісты падкрэсліваюць, што ў Беларусі насельніцтва прышчапляецца ад 11 інфекцыйных захворванняў (сухоты, вірусны гепатыт В, коклюш, дыфтэрыя, слупняк, поліяміэліт, адзёр, краснуха, эпідэмічны паратыт, гемафільная і пнеўмакокавая інфекцыя). Прафілактычныя прышчэпкі масава праводзяцца ў Беларусі з 1957 года.

ЦИФРА ДНЯ

17,5 тысячи

Столько людей ежегодно умирает в Минске. 60% из них – от болезней системы кровообращения, сообщила на пресс-конференции заведующая амбулаторно-поликлиническим отделом Городского кардиологического центра Минска Ольга Евтух.

ЭПИКРИЗ

Умер от малярии

Мужчина из Пружанского района, работавший в Конго по контракту, умер от малярии – это первый в текущем году в Беларуси случай смерти от данной болезни, сообщила главный санитарный врач Брестской области **Нелли Гиндюк**. Врач отметила: мужчина не обращался за медицинской помощью, даже когда его самочувствие существенно ухудшилось.

По словам главного врача, за последние 20 лет в Беларуси было зарегистрировано 11 «завозных» случаев малярии: белорусы с этой болезнью приезжали из Таджикистана, Афганистана, Пакистана, Конго, Нигерии, Судана, Сьерра-Леоне и России.

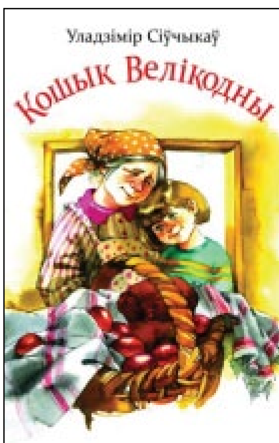
«То, что от малярии умер в этом году наш соотечественник, говорит о том, что он пренебрегал мерами профилактики этого опасного заболевания. Скорее всего, не проводилась химиопрофилактика в Конго, не применялись другие меры защиты. И по возвращении на родину, невзирая на плохое самочувствие, он не обратился ни в одно из медучреждений района», – сказала Гиндюк журналистам на пресс-конференции.

При этом она отметила, что диагноз мужчине был поставлен только после смерти.

По словам специалиста, в 2014 году, например, на территории России было зарегистрировано 94 случая заболевания малярией, в Беларуси – только три.

Малярия – острое инфекционное заболевание, которое передается человеку через укусы «малярийных» комаров – рода Anopheles. Болезнь сопровождается лихорадкой, ознобом, анемией. Ежегодно в мире фиксируется от 350 до 500 миллионов случаев заражения людей малярией, из них около трех миллионов заканчиваются смертью.

З-ПАД ПЯРА

Дзецям да святаў і будняў

Сіўчыкаў Ул. Кошык Велікодны. Мінск: Выдавец Ул.Сіўчыкаў, 2014. 32 с.

З індывідуальных прадпрымальнікаў-кнігавыдаўцоў на Беларусі імя аўтара гэтага выдання вядома хіба больш за астатніх. Як бачна, Уладзіміра Сіўчыкава хапае не толькі на бізнес, але і на творчасць. Магчыма, ён для дзяцей піша – у адрозненне ад тых, хто прызнаны дзіцячымі пісьменнікамі, – не так і шмат, тым не менш піша пастаянна і ў розных жанрах, у той жа час прасоўваючы ў масы творчасць калег.

Напрыканцы 2014 г. скарбонка беларускай дзіцячай літаратуры папоўнілася вершаванымі нізкамі арыгінальных і перакладных твораў У.Сіўчыкава, душэўна аздобленых малюнкамі Алены Карповіч. Назву выданне займела дзякуючы таму, што некаторыя вершы звязаны са святамі (і не толькі з Вялікаднем). Так, у першым – "Калядным лісце" – дзяўчынка просіць у Святога Міколы незвычайны падарунак:

Я маю ўсё – мне не нясі нічога!
Хай возьме падарунак
мой дзяўчынка
У дзіцячым доме
І падзячыць Богу.
Зрабі, як я прашу.
Твая Хрысцінка.

Творы У.Сіўчыкава не толькі вучаць дабрыні – яны далучаюць да культуры. Напрыклад, верш, які даў назву ўсёй кніжцы, распавядае, як прывячаць самае вялікае свята.

Раздзельчык вершаў прысвечаны тэме кватэрнай кошкі. Падкрэслім, што аўтар адыходзіць ад вясковай тэматыкі і піша для гарадскіх (часам нават менавіта мінскіх) дзяцей. Такія сёння дэмаграфічныя тэндэнцыі... Да таго ж урбаністычнай дзіцячай лірыкі ў нас відавочна бракуе. Таму не будзе дзіўным, калі тысячны тыраж "Кошыка Велікоднага" хутка разыдзецца.

Анатоль ТРАФІМЧЫК.

КОЛОНКА ЮРИСТА

На вопросы читателей "Народной Воли" отвечает юрист правозащитного центра "Правовая помощь населению" (Киев, Украина) Анатолий ПОПОВ.

Возраст не помеха

В мае этого года я выхожу на пенсию. С апреля 2011 года со мною заключен трудовой договор на неопределенный срок (бессрочный). Имеет ли право наниматель расторгнуть трудовой договор без моего заявления?

Григорий Ильин, Гомельская область.

Законодательство позволяет Вам и дальше работать, даже если Вы достигли пенсионного возраста. Наниматель не может прекратить с вами трудовые отношения без вашего согласия.

Только в случае, если существенно изменятся условия труда и Вы откажетесь от продолжения трудовых отношений, наниматель будет иметь право расторгнуть договор по своей инициативе (п.5 ст.35 ТК).

Можно ли расторгнуть договор ренты?

Моя мама по договору ренты передала квартиру моей сестре. Какие условия расторжения договора ренты? Почему мне, разведенному на сегодняшний момент, отказывают в регистрации по месту жительства матери?

Павел Пилецкий, Брест.

Согласно п.1 ст.554 Гражданского кодекса Республики Беларусь (далее – ГК), по договору ренты одна сторона (получатель ренты) передает другой стороне (плательщику ренты) в собственность имущество, а плательщик ренты обязуется в обмен на полученное имущество периодически выплачивать получателю ренту в виде определенной денежной суммы либо предоставления средств на его содержание в иной форме. Наиболее распространенная ситуация, когда пенсионер, инвалид и т.д. предоставляет другому лицу (обычно нуждающемуся в жилплощади) квартиру (иную недвижимость) в обмен на уход и пожизненное содержание.

Стороны по договору ренты обладают не только достаточно широкими правами, но и несут значительные обязанности, обеспечивающие защиту их законных интересов. Причинами расторжения договора ренты являются существенные нарушения, которые ставят под угрозу интересы получателя или свидетельствуют о грубом нарушении плательщиком условий, специально оговоренных в договоре как существенные.

Поскольку по договору ренты произошла смена собственника (в Вашем случае им стала Ваша сестра), то для регистрации, кроме их согласия, требуется наличие определенного количества метров жилой площади, каковых, судя по Вашему письму, недостаточно.

На нажитое в браке у супругов равные права

Во время брака по льготному кредиту мы построили квартиру. После развода бывшая супруга переехала к матери. Правомерны ли требования бывшей супруги о передаче ей ключей от квартиры и вселении?

Олег Иванов, Гродно.

Правомерны, поскольку данная квартира – это имущество, нажитое супругами в период брака и, соответственно, являющееся их общей совместной собственностью. Супруги имеют равные права владения, пользования и распоряжения этим имуществом, если иное не предусмотрено брачным договором, что вытекает из статьи 23 КоБС.

Обращайтесь к судебному исполнителю

Мы договорились с женой, что я буду платить алименты в добровольном порядке. Каким образом можно оформить нашу договоренность?

Юрий Дубинский, Витебская область.

Взыскатель алиментов вправе отказаться от взыскания, что предусмотрено п.1 ч.1 ст.492 Гражданско-процессуального кодекса, а также просить судебного исполнителя о возврате исполнительного документа (статья 493 ГПК). Для этого взыскателю необходимо обратиться с заявлением в отдел принудительного исполнения, где находится исполнительное производство о взыскании алиментов.

Кроме того, взыскатель и должник в исполнительном производстве по взысканию алиментов вправе заключить мировое соглашение. Мировое соглашение, заключенное взыскателем и должником в процессе исполнения, подается судебному исполнителю в письменной форме, который в трехдневный срок передает его судье для разрешения вопроса о его утверждении.

НЕСТАНДАРТ

Хозяин волков

Дмитрий Шамович живет вместе с семьей на хуторе Сосновый Бор в Россонском районе и успешно занимается экотуризмом. Несколько лет назад биолог оставил работу в Минске и переехал в глухую деревню недалеко от российской границы.

А еще Дмитрий на собственном подворье держит трех волков, которых часто приглашают сниматься в кино и телепередачи о животных. О том, почему ученый-биолог не хочет возвращаться в город, на каком уровне сегодня находится экотуризм в Беларуси и как мужчина стал для волков вожаком, Дмитрий Шамович рассказал «Народной Воле».

Дмитрий встречает меня в деревне Юховичи. Отсюда до российской границы около километра. Это последнее село на белорусской стороне. С трассы до Соснового Бора, где живет биолог, мы едем на машине. На хуторе три дома, один из них принадлежит Дмитрию. У порога нас встречает русская борзая по кличке Амур.

– *Добрейшая и умнейшая порода,* – говорит Дмитрий и приглашает в дом. За чашкой чая и начинается наш разговор.

Экотуризм по-белорусски

На стене в уютной гостиной висят фотографии птиц, понаблюдать за которыми в леса Россонщины съезжаются туристы со всей Западной Европы. Любители природы отправляются в Беларусь посмотреть на редкие виды животных и пернатых, которых нельзя увидеть у себя дома.

Клиенты Дмитрия – люди небедные. Они могут себе позволить поехать в другую страну и арендовать на неделю, а то и на две экоусадьбу.

На втором этаже дома несколько комнат, в которых и останавливаются иностранные туристы. Апартаменты вполне уютные – не хуже гостиничных номеров. По словам Дмитрия, люди едут сюда не в VIP-номерах развлекаться, а наблюдать за природой. Уединиться в комнате, сходить в душ и хорошо подкрепиться – вот и все требования европейских гостей.

– *Ко мне приезжают, конечно, не рядовые люди,* – говорит хозяин дома. – *В основном это пенсионеры, у которых есть хобби, время и деньги. И, чтобы увидеть какой-то редкий вид птиц, они и едут в нашу страну.*

Агроусадеб, которые оказывают услуги туристам в Беларуси, – тысячи. В основном они предлагают охоту, рыбалку и отдых на природе. А вот тех, кто может предложить так называемые бёрдвочерские туры (*birdwatching - «наблюдение за птицами»),* у нас единицы.

– *На сегодняшний день в Беларуси нет внутреннего рынка экологического туризма*, – рассказывает Дмитрий. – *Пока эта сфера интересна в основном иностранцам. В последнее время частыми гостями стали российские фотографы. Еще одной важной проблемой в развитии экотуризма является отсутствие специалистов. Доходит до того, что зарубежная туристическая фирма, например из Венгрии, организовывает экологические поездки в Беларусь, приглашая клиентов из Англии. Специалистов, которые понимают в этом деле, у нас мало. К тому же нужно владеть иностранными языками и уметь водить машину.*

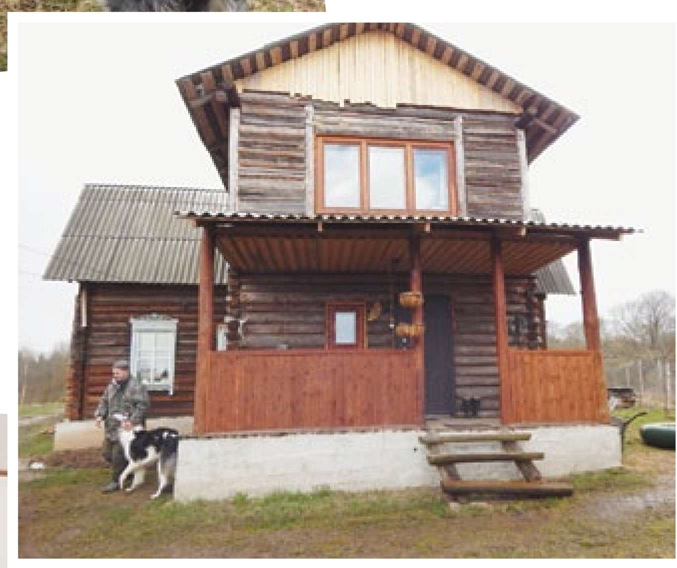
По словам Дмитрия, некомпетентность экогида сразу будет замечена туристами, а это значит, что в следующий раз европейцы уже вряд ли захотят иметь с ним дело. Обычный тур по наблюдению за птицами по всей Беларуси занимает не меньше двух недель. На исследование одной северной части страны понадобится около 5–7 дней.

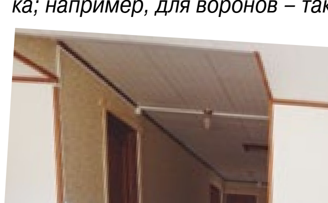
Как признается Дмитрий, лопатой деньги никто не гребет, но на жизнь вполне хватает. Индивидуальный фотографический тур на глухаря для европейского туриста составит около 130 евро в день. В эту сумму входят: помощь в получении визы, встреча в аэропорту, проживание, питание, фотосъемка. Если приезжает группа, в которой минимум 10 человек, стоимость услуг снижается до 100–110 евро.

– *Все зависит от сезона, есть разные объекты для съемок,* – объясняет Дмитрий, как проходят «бёрдвочерские» туры. – *Зимой в конкретное место выкладывается приманка; например, для воронов – так называемое бросовое мясо. Птица прилетает кормиться, а недалеко стоит специальный домик, в котором сидят люди с фотоаппаратами.*

В Беларуси «бёрдвочерское» движение только начинает зарождаться. Пока среди жителей нашей страны мало тех, кому это интересно, и самое главное – кто готов оплачивать такие услуги.

– *Если человеку покажешь за каждым деревом медведя, тогда, конечно, наши поедут смотреть,* – шутит биолог. – *У нас это движение только начинается, и то среди молодых людей, которые сами в состоянии все найти и организовать.*

С волками жить...

Волки появились у Дмитрия около семи лет назад. Одним из направлений деятельности биолога являются съемки в кино. Правда, снимается не сам Дмитрий, а его серые питомцы. Хищники приняли участие уже не в одной картине. Это и документальные, и художественные фильмы. Про волков ученый-биолог знает все и рассказывать может не один час.

Вместе с Дмитрием подходим к вольеру и видим нешуточный бой между хищниками. Два самца – Бой и Тер – сражаются за лидерство. Бой хватает зубами морду Тера и пытается повалить его на землю, тем самым демонстрируя, что он вожак стаи. В отдельном вольере живет волчица.

– *Волк – не собака, никакие команды выполнять не будет,* – рассказывает Дмитрий. – *У волка сильно развит язык жестов. И если видишь, что он говорит: «Сейчас лучше меня не трогать», – значит, и не надо. Они умные животные и просто так ни на кого не бросаются.*

Как только Дмитрий подходит к вольеру, между животными начинается драка за право облизать руку человека. Дмитрий для них вожак. Он на высшей ступени иерархии. Эти волки у биолога со слепого возраста. У хищников есть особенность – на всю жизнь запоминать того, кого увидели, впервые открыв глаза. Для них это был человек. Сейчас волки относятся к Дмитрию как к себе подобному.

– *Я для волков безоговорочный авторитет,* – рассказывает хозяин агроусадьбы. – *Они знают: если что – могут и по загривку получить.*

Случаев, чтобы животные напали на приезжих туристов или фотографов, не было. Но для того, чтобы корреспондент «Народной Воли» сделал фотографии с волками, выпускать животных из вольера Дмитрий не стал.

– *Они тебя не знают, поэтому не будем рисковать,* – объясняет биолог. – *Все туристы, которые ко мне приезжают, подписывают бумагу о том, что предупреждены: волк – это все-таки не собака. И минимальный риск, что он может напасть на человека, есть.*

По словам Дмитрия Шамовича, в отношении него волки агрессии не проявляли ни разу.

– *А как же известная поговорка о том, что сколько волка ни корми, он все равно в лес смотрит?* – спрашиваю у Дмитрия. В ответ слышу: лишь однажды волкам удалось выбраться из вольера, но далеко от дома они не убежали. Хозяин нашел их спящими в двухстах метрах от участка.

– *С ними нужно регулярно куда-нибудь выходить,* – рассказывает Дмитрий о том, как воспитывал волков. – *Чтобы они знали, что есть процесс выхода из вольера, но есть и процесс возвращения в него. Мои волки это знают.*

В еде серые хищники неприхотливы. Особых блюд Дмитрий им не выготавливает. Питаются звери в основном говядиной.

В город – ни ногой

В Россонском районе Дмитрий живет уже около 10 лет. Окончил биологический факультет Витебского университета. Переезжать из Минска в медвежий угол биолог не собирался. Планировал работать в Академии наук, но поступило предложение, от которого Дмитрий отказываться не стал.

– *Когда я учился в Минске в аспирантуре, меня пригласили заниматься развитием экотуризма в охотхозяйство на Россонщине,* – рассказывает биолог. – *Два года я отработал, а потом ушел на вольные хлеба.*

Сейчас о возвращении в город ученый-биолог даже не думает. Хотя в Минске есть квартира, жизнь в «куриных домиках» не для него. Поменять леса и озера Россонщины обратно на столичную суету Дмитрий не согласится ни за что на свете. Да и работа нравится. Заказов от европейских клиентов хватает. В мае ожидается очередной приезд группы туристов.

– *Здесь такая красота, очень спокойно* – говорит Дмитрий. – *Сервис лучше, чем в городе. За моей дочкой автобус, который отвозит детей в школу в Клястицы, приезжает прямо под крыльцо.*

Отшельником хозяин участка себя не считает. Во время наплыва иностранных туристов машину негде поставить. По словам Дмитрия, в ближайшее время в город не вернется; пока есть сила и работа, жить будет в россонских лесах.

– *У меня с крыльца можно увидеть редкие виды сов, дятлов,* – говорит Дмитрий. – *Западные туристы от них в восторг приходят. В водоеме по соседству со мной живет семейство бобров, из окна можно увидеть, как они плавают. Где я в Минске такое увижу?*

Роман ВАСЮКОВИЧ.
Фото автора.
Россонский район.

ШАХМАТЫ

Задача Я.Каменецкого

В апреле отмечается столетие со дня рождения белорусского шахматиста и шахматного композитора Якова Ефимовича Каменецкого (1915–1991). Каменецкий сыграл важную роль в популяризации шахматной композиции в стране. Он сам составил около 100 задач, треть из которых была отмечена отличиями в конкурсах. Одну из малоизвестных задач ветерана войны, которую предложил для публикации известный белорусский проблемист, мастер спорта СССР по шахматной композиции Николай Бельчиков, мы предлагаем вниманию читателей. Задача была опубликована в газете «Чырвоная змена» в 1930 году, когда автору было 15 лет.

Свои ответы на задачу присылайте по адресу: **220030 Минск, ул.Энгельса, 34а, редакция газеты «Народная Воля», «Шахматы».**

Чемпионат Европы

В Израиле прошел чемпионат Европы по шахматам 2015 года среди мужчин. Борьбу за титул чемпиона, медали и призы вели 250 шахматистов. Соревнования проводились по швейцарской системе в 11 туров. В острой борьбе победу одержал московский гроссмейстер Евгений Наер, показавший высокий результат – 8,5 очка из 11. На пол-очка отстали гроссмейстеры чех Давид Навара – серебряная медаль, поляк Матеуш Бартель – бронзовая и россиянин Денис Хисматулин – четвертое место. Из белорусов лучший результат у гроссмейстера Андрея Жигалко – 7 очков, 38-е место. У Алексея Александрова – 6,5, 48-е место, Владислава Ковалева – 6,5, 75-е место. Не совсем удачно сложился турнир для Сергея Жигалко – 6 очков, 93-е место.

Турнир литераторов

В Минске в девятый раз прошло первенство Союза белорусских писателей по шахматам. Его победителем стал белорусский поэт Василь Жукович. Вторым финишировал Вадим Жилко, третьим – Иван Клименков. У женщин первенствовала Людмила Хейдарова, второе место у Валентины Осиповой. Все призеры были награждены грамотами, которые победителям вручил председатель Союза писателей Борис Петрович.

В быстром темпе

В Минске в Республиканском центре олимпийской подготовки по шахматам и шашкам прошел турнир по быстрым шахматам, в котором приняли участие 69 спортсменов. Соревнования проводились по швейцарской системе в 10 туров, на обдумывание ходов каждому участнику отводилось по 15 минут на партию. Отлично провел турнир кандидат в мастера Владимир Куценков. Показав высокий результат – 9 очков из 11, он на полтора очка опередил занявшего второе место международного мастера Павла Ломако. По 7,5 очка набрали также Александр Станишевский, Екатерина Богдан – лучший результат среди женщин и Андрей Святохо. Среди ветеранов победителем стал кандидат в мастера Ростислав Бузук – 6,5 очка.

СТРАТЫ

"Плёнка заўсёды абрываецца на самым цікавым месцы"

У Дзюсельдорфе памёр акцёр Генадзь Венгераў – ураджэнец Віцебска.

56-гадовы акцёр ведаў пра сваю хваробу і прадчуваў хуткую смерць. За некалькі тыдняў да смерці Венгераў паведаміў падпісчыкам сваёй старонкі ў "Фэйсбуку", што ў яго выявілі рак лёгкіх з метастазамі ў костках. Ён распавёў аб сваёй хваробе і загадзя развітаўся з блізкімі. Без слёз яго пранікнёныя словы чытаць нельга: «Сябры мае пажыццёвыя, сыходзіць – яно, вядома, шкада, але чамусьці не асабліва крыўдна. Я жыў на разрыў: 140 карцін, тысячы "озвучек" дакументальнага, карпаратыўнага і рэкламнага кіно даюць адчуванне творча напоўненага быцця... як і мае сяброўствы, таварыствы, мае самыя родныя і блізкія – мая цудоўная сям'я. Плёнка заўсёды абрываецца на самым цікавым месцы. Самае лепшае лячэнне ў самай лепшай Германіі нічога не дало – вельмі ўжо агрэсіўная форма раку ў мяне... Адзін з метастазаў прыкаваў мяне да інваліднай каляскі».

Генадзь Венгераў нарадзіўся ў Віцебску ў 1959 годзе. Скончыў архітэктурна-будаўнічы тэхнікум, кароткі час працаваў інжынерам-будаўніком, затым – дыктарам Віцебскага абласнога радыё. Іграў у Народным тэатры ДК чыгуначнікаў Віцебска. У 1980 годзе быў запрошаны акцёрам на прафесійную сцэну – у Беларускі акадэмічны драматычны тэатр імя Я.Коласа.

У 1983-м скончыў Школу-студыю МХАТ, а на пачатку 1990-х з'ехаў працаваць у Германію.

За сваю кар'еру Венгераў сыграў больш за сто роляў у розных праектах. У лік найбольш вядомых фільмаў з яго ўдзелам уваходзяць карціны «Дэжа вю», «Вораг у варот», «Мальтыйскі крыж».

Ігар ЗАЛЕСКІ.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул. Энгельса, 34а.
Прыёмная:
тэл. (017) 3286871.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: (017) 3286609
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info

Падпісныя індэксы: **63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,**
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

У сувязі з адсутнасцю магчымасці рэдакцыя матэрыялы не рэцэнзуе і не вяртае, правы ўступлення ў перапіску пакідае за сабой. За інфармацыю, размешчаную ў рэкламных аб'явах, рэдакцыя не адказвае. Могуць друкавацца матэрыялы, у якіх пазіцыя аўтараў не падзяляецца газетай. Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Надрукавана ў друкарні дзяржаўнага прадпрыемства «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП №02330/106 ад 30.04.2004. Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Падпісана ў друк 23.04.2015 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 25420 экз. Заказ №1384.